

FINANČNO POSLOVANJE V LANSKEM LETU

Letni obračun celotnega prihodka in njegova razdelitev kaže končni učinek našega dela v kole-darskem letu. Letošnji obračun ni obremenjen s sistemskimi spremembami kot je to bilo v lan-skem obdobju, zato tudi predpisi niso vplivali na končni rezultat.

Prihodki

Glavni vir prihodkov je od prodaje na domačem in tujem trgu. Za razliko od prejšnjega leta smo letos več kot podvojili prih-odke od prodaje preje na inozemsko konvertibilno področje. Pri-hodek od izvoza je večji za 138 %. Poleg prihodkov od osnovne dejavnosti, smo povečali za 49 % tiste prihodke, ki jih ustvarjajo stranske dejavnosti (delavnice, družbena prehrana, poč. dom).

Veliko smo ustvarili prihodkov na račun prodaje oz. odstop surovine drugim delovnim organizacijam. Pri tem ne dosegamo finančnih učinkov saj gre v teh primerih (ki so bolj izjemne) za prodajo po istih cenah kot smo surovino kupili. Ti prihodki zvišujejo celotni prihodek, ki ni plod našega dela, na dohodek podjetja pa nimajo nobenega vpliva.

Prihodki v obliki obresti so manjši, ker se je naša likvidnost poslabšala, zato smo denar bolj koristili tako, da ni ležal na žiro računih. V letu 1978 sestojijo drugi prihodki iz naslednjih postavk:

Drugi prihodki

Zamudne obresti	770.329,65 din
prihodki iz pret. let	469.553,95 din
odpisane terjatve	4.800,00 din
presežki pri drugih zalogah	3.613,85 din
odškod. doblj. od zavarov. obr. sredstev	9.900,00 din
skonto, bonifikacije	1.994.960,75 din
drugi izredni prihodki	8.077,60 din
Skupaj	3.261.235,80 din

Prihodek iz naslova udeležbe v skupnem dohodku doseženega v drugih delovnih organizacijah je letos nekoliko nižji predvsem zaradi tega, ker gredo prihodki od sredstev združenih pri Stano-vanjski banki na račun STP.

Prihodki iz naslova udeležbe v skupnem dohodku

Ljubljanska banka podr. Ljubljana	604.791,00 din
Unitex, Ljubljana	612.968,00 din
LB centrala	152,00 din
Skupaj	1.217.911,00 din

Celotni prihodek se je v odnosu na lansko obdobje povečal za 9 %, plan pa je presežen za 2 %. Realnejši rezultat je, če odštejemo prihodke dobljene na račun odprodaje surovin, kar nima nobene finančne teže. V tako popravljenem prih-odku pa je rezultat slabši. Prihodek je večji za 4,6 %, medtem ko je plan realiziran samo 98 %. Glede na znižano proizvodnjo je rezultat dober in je posledica višjih cen, večje proizvodnje efektnih sukan-cev, sukane preje, previte preje ter uspešnega znižanja terjatev do kupecev. Leta 1977 je ostalo neplačanih terjatev 6.322.000 din, letos pa samo 2.180.000 din.

Porabljena sredstva so hitro naraščala zaradi šte-vilnih podražitev. Podražitve so zabeležene pri vsej surovini, vendar so se kompenzirale v precejšnji meri z velikimi zaloga-mi iz preteklega leta.

Tudi pri ostalih materialnih stroških so bile podražitve ob-čutne. Skoraj ni mogoče iz-vzeti material, ki se ni podra-žil. V letu 1978 pa je vplival na porast materialnih stroškov tudi material za in-vesticijsko vzdrževanje.

V globalu so stroški mate-riala, vključno z električno energijo, na 1 kg za 28 % večji.

Tudi ostali stroški so porasli na 1 kg proizvedene preje za 62 %.

Amortizacijo smo v letu 1978 obračunavali samo po mi-nimalnih stopnjah, vendar je zaradi zvišane osnove zaradi revalorizacije (98 milj.) in v manjši meri aktiviranje novih osnovnih sredstev, večja za 37 %. Povečanje nabavne vred-nosti osnovnih sredstev pa ni imelo nobenega vpliva na pro-izvodne zmogljivosti (revalorizacija). Pri novih osnovnih sredstvih pa gre predvsem za zamenjavo dotrajane opreme. Zaradi navedenega je amorti-zacija večja za 7.027.000,– din in je tudi vplivala na znižanje dohodka, ker zvečana nabavna vrednost osnovnih sredstev ni dala proizvodnih učinkov.

Dohodek je manjši od lanskoletnega in za 11 % zao-staja za planiranim. Tak re-zultat je posledica manjše pro-izvodnje, slabšega asortimana in zvišanih stroškov.

Obveznosti iz dohodka so se za 10 % znižale. Znižanje je posledica znižanih stopenj re-publiške izobraževalne skup-nosti in znanosti. Ti dve skup-nosti sta dosegli že v sredini leta toliko presežka, da se je stopnja znižala pri izobraže-valni skupnosti od 9,47 % na 7,0 %, pri skupnosti znanosti pa od 1,72 % na 1,40 % poleg tega pa se je tri mesece ukinilo plačevanje akontacij. V letu 1978 je obveznost za ti dve skupnosti za 3.208.000 din manjša in so zaradi tega skupne dajatve iz dohodka za 10 % nižje.

– Prispevek za SIS zdrav-stva pa je zopet večji, ker temelji obračun na BOD, poleg tega pa se je zvišala tudi prispevna stopnja od 1,94 % na 1,96 %, prispevek pa za 23 %.

– Prispevek za starostno zavarovanje kmetov je tudi občutno nižji zaradi znižane prispevne osnove in znižane stopnje od 0,73 % na 0,50 %.

– Prispevek iz dohodka za invalidsko in pokojninsko za-varovanje sestoji iz dveh pri-spevkov, ki imata različni os-novi za obračun.

– prispevek IPZ za nesrečo pri delu ima obračunsko osno-vo BOD, prispevna stopnja pa je 0,80 %. Ker se je osnova

zvišala se je tudi prispevek po-večal za 13 %

– prispevek za valorizacijo pokojnin pa ima osnovo za iz-račun prispevka poslovni sklad, medtem ko je stopnja 1,27 %. Zaradi revalorizacije in reaktiviranja osnovnih sred-stev se je zvišala sedanja vred-nost osnovnih sredstev s tem pa tudi poslovni sklad. Zvišani poslovni sklad je imel za posledico zvišanje prispevka za 134 % ali za 1.171.000 din.

Prispevek iz dohodka za zaposlovanje in socialno var-stvo se je zvišal za 21 %. Po-rast prispevka je nastal zaradi zvišane osnove (BOD) in po-večane stopnje od 0,21 % na 0,25 % za izračun prispevka.

Davek iz dohodka za re-publiko pa se je znižal za 59 %, ker se je znižala davčna osnova zaradi premajhnega dohodka, poleg tega pa se je tekom leta znižala tudi pri-spevna stopnja od 7 % na 5 %.

Delež iz dohodka ki ga da-jemo za ohranitev življenskega okolja je za 12 % manjši. Tudi ta dajatev se sestoji iz treh osnov:

– id izpuščene onesnažene vode in tarife za enoto

– od porabljene vode in ta-rife za enoto

– od davčne osnove in splošne prispevne stopnje (1 %)

Prvi dve dajatvi sta se zvišali zaradi zvišanih tarif za enoto, vendar pa se je tretja dajatev zaradi znižane davčne osnove toliko zmanjšala, da je tudi ta dajatev v skupnem znesku manjša.

Delež iz dohodka za čla-narine se ni bistveno povečal, ker je ta dajatev odvisna od višine ustvarjenega dohodka.

Delež dohodka za SLO in družbeno samozaščito je letos nižji ker se je zmanjšala prispevna stopnja.

Delež za požarno varnost je bil uveden prvič v letu 1978. Torej gre za novo dajatev iz dohodka za požarno dejavnost v občini.

Pod postavko del dohodka za kazni, takse itd. je navede-na dajatev v višini 1.670 din in je bila porabljena za takse. V

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje s 1. strani)

letu 1978 delovna organizacija ni bila kaznovana.

Delež dohodka za zavarovalne premije se je zopet zvišal za 14%. Na zvišanje deleža vpliva investicijska dejavnost in visoke zaloge surovin.

Delež dohodka za bančne storitve se je zvišal zaradi večjega denarnega prometa z banko (avaliranje menic, krediti itd.).

Delež iz dohodka za plačilo stroškov plačilnega prometa je večji za 38% zaradi zvišanih tarif in večjega denarnega prometa.

Delež dohodka za druga plačila je največja postavka dajatev, ki se daje iz doseženega dohodka in predstavlja 43% vseh dajatev, ki jih dajemo iz dohodka.

Vse obveznosti so prikazane v tabeli »Delitev celotnega prihodka«.

Največjo postavko predstavljajo obresti od kreditov, ki smo jih najeli za investicijske in obratne namene. Najmanjše kreditov za obratne namene je bilo potrebno zato, ker smo amortizacijo, ki smo jo imeli neizkoriščeno na žiro računu, uporabili za obratne namene, porabili za investicijske naložbe v osnovna sredstva.

Del dohodka, ki se daje v sklad solidarnosti, je vsakoletna obveznost. Obresti obračunamo tako, da vzamemo za osnovo obračunane osebne dohodke, stopnja pa je 0,30%.

Iz ustvarjenega dohodka moramo prispevati tudi za gradnjo zaklonišča, vendar samo v primeru, ko se gradi objekt. Obveznost se plača po stopnji 2% od investicijskih naložb v gradbeni objekt.

Del dohodka smo odvedli tudi za sanacijo škode, ki je nastala ob potresu v Posočju. Osnova za obračun obveznosti so osebni dohodki, stopnja pa je 1%, vendar je ta obveznost veljala samo za prvo polovico leta, nato je prenehala.

Iz dohodka prispevamo tudi za uporabo mestnega zemljišča. Ta dajatev je v letošnjem letu bila večja za 44%. Tolikšno povečanje je posledica zvišanih tarif v letu 1978. Osnova za obračun tvori površina, ki jo uporabljamo v poslovne namene.

Del dohodka moramo prispevati samoupravni interesni skupnosti za ekonomske odnose s tujino. Ta obveznost je bila vpeljana v drugi polovici leta 1977. Plačuje se po stopnji 0,12% od vrednosti uvožene surovine.

Iz ustvarjenega dohodka v letu 1978 smo morali ponovno pokrivati izgubo železniškega transportnega podjetja. To se dogaja že več let. Prispevek iz dohodka za pokritje izgube železniškega gospodarstva se plačuje po stopnji 5%, osnova za obračun je davčna osnova.

Del dohodka moramo prispevati za komunalne namene v občini. Obveznost je bila samoupravno dogovorjena in uzakonjena s samoupravnim sporazumom, katerega je podpisala tudi naša delovna organizacija. Osnova za izračun prispevka so osebni dohodki, prispevna stopnja pa je bila 1%.

Z letom 1978 je bilo s predpisi določeno, da izdatki za štipendije in nagrade učencev v gospodarstvu ne bremenijo več čisti dohodek, temveč bremenijo ustvarjeni dohodek. Čisti dohodek je zaradi nižjih obveznosti iz dohodka za 1% večji, zaostaja pa za planom za 10%.

Največji delež čistega dohodka smo namenili za osebne dohodke, in sicer 81%. Sredstva, ki smo jih namenili za osebne dohodke, so res večja, če jih primerjamo s predhodnim letom, za 11%, vendar je planska postavka presežena samo za 2%. Vsa preostala sredstva čistega dohodka pa smo namenili za sklad skupne porabe, in le manjši del še za rezervni sklad.

Količinski obseg proizvodnje predilnice je za 7,2% nižji od lanskega leta ali za 492 ton. Planska obveznost pa je realizirana 91,1%. Izpad plana je za 615 ton, kar predstavlja enomesečno proizvodnjo.

Tudi asortiment izdelkov kaže, da je slabši od lanskega leta in odstopa od planiranega.

Vzroki za doseganje slabših rezultatov so v naslednjem: že v začetku leta 1978 se je stanje glede zahtev kupcev po velikih količinah preje spremenilo. Zmanjšala so se naročila preje in istočasno močno povečale zahteve po kvaliteti preje, ki se je izražala predvsem v izgledu preje in trdnosti. Če smo hoteli zadovoljiti kupce z obstoječima mešanica v bombažu, je bilo nujno pristopiti k zamenjavi oblog na vseh mikalnikih za bombaž. Zaradi sunkovitih zamenjav oblog je znašal izpad proizvodnje mikalnikov 5.280 ur. Nadalje smo morali zmanjšati hitrost mikalnikov, da smo dosegli zahtevano kvaliteto.

Manjša naročila so onemogočila na eni strani izdelavo donosnejših prej, na drugi strani pa povzročila neuskladjenost tekom cele proizvodnje. Dogajalo se je zaradi neuskladjenih naročil po mešanicah in številkah, da so nekateri mikalniki slabi zaradi pomanjkanja praznih loncev, ko smo morali na drugi strani stati z raztezalkami zaradi pomanjkanja mikalnikovega prameana. Zaradi neuskladjenih številkih preje, visoke in nizke iz iste mešanice, je primanjkovalo ene predpreje, ko se je druga kopičila. Poskusi reševanja takega stanja z menjavami linij v čistilnici in mikalnici niso

DELITEV CELOTNEGA PRIHODKA

Načrt	1977	Plan 1978	1978	1978 1977	1978 plan/78
PRIHODKI					
Prihodki, doseženi na domačem trgu	410.670.545	430.462.000	413.776.796	101	96
Prihodki, doseženi na tujem trgu	9.605.042	16.900.000	22.834.273	238	135
Prihodki, doseženi v okviru OZD	8.256.179	13.081.000	12.275.729	149	94
Prihodki, doseženi s prodajo blaga	8.501.104	7.100.000	28.777.561	338	405
Prihodki od obresti	1.636.757	600.000	682.146	42	114
Drugi prihodi	2.228.147	3.300.000	3.261.236	146	99
Prihodki iz udeležbe v skupnem dohodku	1.234.678	-	1.217.911	99	-
CELOTNI PRIHODEK	442.132.452	471.143.000	482.825.652	109	102
Porabljena sredstva	285.387.333	290.343.000	320.240.090	112	110
Amortizacija po predpisanih min. stopnjah	18.990.997	27.000.000	26.017.703	137	96
DOHODEK IN RAZDELITEV DOHODKA	137.754.122	153.800.000	136.567.857	99	89
Prispevek iz dohodka SIS izobraževanja	3.681.637	4.120.000	1.249.622	34	30
Prispevek iz dohodka SIS znanosti	1.024.564	1.151.000	248.590	24	20
Prispevek iz dohodka SIS kulture	-	-	-	-	-
Prispevek iz dohodka SIS zdravstva	1.500.597	1.806.000	1.847.967	123	102
Prispevek iz dohodka SIS socialnega varstva	-	-	-	-	-
Prispevek iz dohodka drugih v zakonu določenih družbenih dejavnosti	256.949	284.000	84.062	33	30
- starostno zavarovanje kmetov	253.861	284.000	81.535	32	29
- SIS za telesno kulturo	3.088	-	2.527	82	-
Prispevek iz dohodka za inval. in pokoj. zav.	1.540.956	2.555.000	2.791.923	181	109
- IPZ za nesrečo pri delu	646.571	745.000	731.211	113	98
- prispevek za valorizacijo pokojnin	875.083	1.810.000	2.046.673	234	113
- IPZ za nesrečo pri delu SRH	19.302	-	14.039	73	-
Prispevek iz dohodka za zaposlovanje in soc. varstvo	159.922	196.000	193.840	121	99
Davki iz dohodka občini	-	-	-	-	-
Davki iz dohodka republiki	1.737.649	2.199.000	721.869	41	32
Del dohodka za delovno skupnost	-	-	-	-	-
Del dohodka za ohranitev življenjskega okolja	455.469	551.000	403.624	88	73
- izpuščena onesnažena voda	120.591	215.000	166.973	138	78
- izkoriščena in uporabljena voda	86.815	-	95.365	110	-
- spolni vodni prispevek	248.063	336.000	141.285	57	42
- splošni vodni prispevek SRS	-	-	-	-	-
Del dohodka za članarine	265.696	382.000	296.795	102	71
Del dohodka za SLO in družbeno samozaišto	689.287	507.000	448.236	65	88
Del dohodka za požarno varnost	-	186.000	156.784	-	84
Del dohodka za AM nad predpisano stopnjo	22.000	-	1.670	-	-
Del dohodka za kazni, takse in sodne stroške	2.055.794	2.200.000	2.344.037	114	107
Del dohodka za zavarovalne premije	190.417	-	304.325	160	-
Del dohodka za plačilo bančnih storitev	180.960	310.000	249.535	138	80
Del dohodka za plačilo stroškov plačilnega prom.	8.294.246	8.931.000	8.629.582	104	97
Del dohodka za druga plačila	2.953.634	4.200.000	4.153.892	140	99
- del dohodka za obresti	74.057	94.000	42.385	57	45
- del dohodka za solidarnost	135.406	192.000	57.345	42	30
- del dohodka za zaklonišča	818.733	931.000	438.181	54	47
- del dohodka za Posočje in Bos. Krajino	547.056	550.000	786.139	144	143
- del dohodka za ekonomske odnose s tujino	65.876	60.000	188.495	286	314
- del dohodka za kritje ŽTP in ostalo	2.379.003	1.313.000	1.263.922	53	96
- komunalni prispevek	603.416	931.000	933.824	155	100
- del dohodka za štipendije	569.489	540.000	621.300	109	115
- sklad za štipendije	409.729	465.000	466.912	114	100
- štipendije v DO	159.760	75.000	154.388	97	206
- del dohodka za nagrade učencem v gospodarstvu	71.284	50.000	67.929	95	136
- del dohodka za obvezno počitniško prakso	53.428	40.000	47.157	88	118
- del dohodka za dela v rehabilitaciji	21.864	30.000	29.012	133	97
OBVEZNOSTI IZ DOHODKA SKUPAJ	22.056.143	25.378.000	19.945.461	90	78
ČISTI DOHODEK	115.697.979	128.422.000	119.622.397	101	90
RAZPOREDITEV ČISTEGA DOHODKA					
Del čistega dohodka za OD	85.162.234	93.146.000	94.726.464	111	102
- neto OD - realizirani	57.702.278	63.312.000	64.694.018	112	102
- prispevki	27.399.741	29.794.000	29.599.766	109	101
- del ČD za BOD	85.099.019	93.106.000	94.653.784	111	102
- neindividualizirani OD	63.215	40.000	72.680	115	182
Del čistega dohodka za inovacije	-	50.000	27.543	-	55
Del čistega dohodka za neposredno svobodno menjavo dela	634.616	2.615.000	866.501	52	13
- del ČD za krajevne skupnosti	462.920	592.000	659.705	27	21
- del ČD za družbeno dejavnost	-	-	-	-	-
- gradnja ZD, PTT	73.696	782.000	108.796	148	14
- investicije v solstvo	-	214.000	-	-	-
- izgradnja kulturnega doma	-	782.000	-	-	-
- del ČD za sklad za pospeš. kmetijstva	98.000	98.000	98.000	100	100
- del ČD za nadomestila OD na NO	-	95.000	-	-	-
- del ČD za klub samoupraviteljev	-	52.000	-	-	-
Del čistega dohodka za stanovanjsko gradnjo	5.731.133	6.517.000	6.448.552	113	99
- STP za solidarnostni sklad	1.874.716	1.842.000	1.824.019	97	99
- STP za gradnjo dijaskih domov	282.463	321.000	317.821	113	99
- STP za financ. in izgradnjo komunalnih naprav	92.016	931.000	921.222	-	99
- STP obvez. združevanje pri LB	1.071.239	1.053.000	1.040.981	97	99
- STP za potrebe OZD	2.410.699	2.370.000	2.344.509	97	99
Del čistega dohodka za druge namene v skupni por.	10.520.674	8.600.000	11.139.141	106	129
- del ČD za SSP	6.163.897	4.800.000	7.008.436	114	146
- del ČD za kritje toplega obroka	3.179.028	3.800.000	4.130.705	130	109
Del čistega dohodka za letni dopust	1.177.749	-	-	-	-
Del čistega dohodka za poslovni sklad	4.804.433	-	-	-	-
Del čistega dohodka za zboljšanje materialne osnove dela	-	-	-	-	-
Del čistega dohodka za PS - za posojila federaciji	4.395.548	3.800.000	-	-	-
Del čistega dohodka za posojila po predp. DPS	-	9.020.000	-	-	-
Del čistega dohodka za rezervni sklad	4.449.341	4.674.000	3.414.196	-	-
- del, ki ostane RS - OZD	2.757.441	3.078.000	-	-	-
- del za občinski in republiški RS	1.691.900	1.596.000	-	-	-



dali željenih rezultatov, saj smo zaradi menjav namesto, da bi pridobili - izgubljali produkcijo.

Veliko huje stanje je bilo pri česani preji. Mikalniki FALUBAZ, stare raztezalke, stari česalni stroji niso dajali zahtevane kvalitete po izgledu preje, predvsem pa po številčenju. Zmanjšana naročila in pa objektivno slabša kvaliteta česane preje so pripeljala do tega, da je proizvodnja česane preje nazadovala. Montaža novih česalnih strojev in dubirke še niso dali dobrih rezultatov, zato smo predelavo česane preje premestili iz mikalnikov FALUBAZ na mikalnike Platt. Kvaliteta česane preje se je s tem izboljšala, ostali pa so problemi zelo različnih naročil od Nm 16 - Nm 60 in zaradi tega stalne menjave na flyerjih. Predelava materiala za česanje na mikalnikih Platt je močno omejila proizvodnjo modre mešanice, ostalo je premalo mikalnikov in, zaradi tega, stalni zastoji na flyerjih. Del mikalnikov Falubaz je bil izločen iz proizvodnje, na ostalih smo predelovali predvsem kratkovlaknato stanično vlakno, iz tega pa zopet različne številke, celo od Nm 8 do Nm 70.

Pri predelvi sintetične je bil problem kvalitete in naročil, to povezujemo zaradi tega, ker smo morali delati več zahtevnejših mešanic sintetične in cela predelava dralona, mešanice polipropilena in malona različnih denjaž. Vse te mešanice je bilo potrebno predelovati z občutno zmanjšanimi hitrostmi mikalnikov. Kvaliteta dela mikalnikov za sintetično je bila slabša, to pa smo reševali s tem, da smo zmanjševali hitrosti mikalnikov in s tem zavestno nižali količino proizvodnje. Kvaliteta dela mikalnikov Hergeth 5 in 6 je zelo padla, okvare pa so bile vedno bolj pogoste. Na teh strojih so se še posebno občutila zmanjšana naročila prej iz višjih denjaž. Ta niso bila redna, ali pa so bila v zmanjšanih partijah. Poskusi predelave drugih vlaken na teh strojih niso dali niti količinskih niti kvalitativnih rezultatov.

Demontiran pa je bil stroj za izdelavo šantung preje Nm 2,5 direktno iz lonca. Kakorkoli je ta stroj tekel - veliko število stoječih vreten - njegove proizvodnje ni bilo mogoče nadoknaditi.

Velik problem v predpreditnici je bila delovna sila. Prevelika in prehitra menjava delavcev je močno zniževala produktivnost dela, ker ti bremenijo sklad ur, ko na drugi strani ni bilo za to povečane proizvodnje. Delavci so posluževali že stroje, čeprav zato niso bili dovolj priučeni. Rezultat tega je bila nižja produkcija stroja in nemalokrat slabša kvaliteta.

Poslabšal se je odnos do dela, neopravičeno izostajanje z dela je bilo veliko, to pa je bilo v predpreditnici, z ozirom na visoko produkcijo strojev, posebno občutljivo. Povečano število manj sposobnih delavcev za delo na strojih, veliko število opravičenih izostankov, nezainteresiranost posameznikov za redno obratovanje strojev, je samo pripomogla k doseganju manjše proizvodnje. Za nezainteresiranost za doseganje boljših delovnih učinkov je bil vzrok tudi zastarel način merjenja rezultatov dela, saj smo merili le zmogljivosti strojev. Vloženo delo in trud posameznika pa nismo uspeli vgraditi v sistem nagrajevanja.

V letu 1978 smo montirali 42 novih prstančnih strojev TB 317 oz. zamenjali kompletno predilnico I. bombaža. Da bi zmanjšali izpad proizvodnje zaradi montaže novih strojev, smo premestili 6 prstančnih strojev v sukalnico in dva v predilnico sintetične. Ti discipinirani stroji niso dajali pričakovane proizvodnje, delno zaradi pomanjkanja delovne sile in preslabe kontrole, oz. povezave dela. Novi stroji so v času uteka (menjava travelerjev, pregled stroja) in prilagajanje delavk novim strojem, dajali manjšo proizvodnjo in če k temu prištejemo zmanjšano število vreten zaradi zamenjave strojev, postane jasno zakaj je dosežena produkcija manjša. Dva stroja v predilnici smo že demontirali in na istem mestu že montiramo stroj za prebiranje cevki.

V predilnici bombaža beležimo povečane zastoj zaradi pomanjkanja predpreje (obrazložitev dana v predpreditnici) saj se je število vretenških zastojnih ur povečalo od 6.966.000 v letu 1977 na 9.882.000 v letu 1978. Zmanjšana in neuskajana naročila, izpad občasno nizkih številke, je povzročilo, da smo v predilnici sintetične stali s stroji, čeprav je bilo na zalogi zadosti predpreje. V sintetični imamo montiranih 4192 vreten, na katerih je mogoče kvalitativno predelovati samo preje do Nm 28. Če pa na teh strojih zavestno predelujemo višje številke, se poleg slabe kvalitete, zmanjša občutno produkcija zaradi velikih prstanov, ki omejujejo m/sek travelerja.

Barva sintetične je velikokrat vzrok, da so stroji stali, čeprav je bilo na zalogi zadosti predpreje, saj ni bilo mogoče posamezne stroje založiti s svetlejšimi ali temnejšimi barvami, ker bi sicer prišlo do barvnih ali belih zapredkov. Pogosta menjava delovne sile je bila tudi vzrok za nedoseganje planiranih količinskih in kvalitativnih rezultatov. Še večji problem je delovna sila, ki zaradi iztrošenosti oz. zdravniških potrdil ni sposobna posluževati stroje in se nam je

KOLIČINSKA PROJEVONJA (predilnica)

Proizvod	meraka enota	1977	%	1978		Indeksi			
				plan	% izvrš.	7:3	7:5		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Obrat predilnice									
Kardirana preja	t	6.447	95	6.531	94	6.040	96	94	92
od tega: bombažna	t	3.341	40	3.345	48	3.016	48	90	96
stanična	t	415	6	415	6	404	8	120	115
sintetična	t	2.695	40	2.775	40	2.550	40	94	91
Česana preja									
bombažna preja	t	357	5	396	6	272	4	96	69
SKUPAJ	t	6.804	100	6.927	100	6.312	100	93	93
% Nm		31,2		31,0		32,2			
Proizvodni prikaz v baznem proizvodu									
- enotna preja Nm 24/1		6.655		6.722		6.565		96	95
Proizvodnja prikazana v poročnih enotah									
- poročne enote		6.272		6.483		6.006		96	94

dogajalo, čeprav smo imeli številčno zadosti ljudi, da so stroji stali.

O kvaliteti mešanic bombaža ugotavljamo, da so bile na spodnji meji, in to predvsem zaradi materialov z višjimi mikronažami (to je debelino vlaken); zaradi česar je bilo premalo vlaken v prerezu, posebno pri višjih številkah in smo bili prisiljeni, če smo hoteli doseči trdnost preje, le to bolj viti. To pa je bil vzrok za nižjo proizvodnjo.

Povprečna številka preje je bila za 1,2 višja od planirane, kar daje vsekakor večje finančne rezultate, zmanjšuje pa količino učinkovite proizvodnje.

Če k tem ugotovitvam prištejemo še subjektivne faktorje, kot so:

- neizpolnjevanje vseh predpisanih del in nalog vseh zaposlenih
- kasnejši prihod in predčasno zapuščanje delovnega mesta
- odstranjevanje z dela
- posedanje po garderobah in drugih mestih
- branje med delovnim časom (X 100 in slikanice)
- sprehajanje po oddelkih
- odhajanje med delovnim časom v menzo (nočna izmena)
- preprogosti vmesni odmor za kajenje
- nezainteresiranost za doseganje norm
- malomaren odnos do dela in sredstev za delo
- premajhna skrb za boljše izkoriščanje surovin in odpadkov
- premajhna skrb za zmanjšanje odpadkov
- pomešanje odpadkov: sintetična - barve - bombaž
- neupoštevanje navodil glede označevanja mešanic
- neopravičeno izostajanje z dela
- prekomerno izkoriščanje bolezenskih dopustov
- slabi odnosi med sodelavkami-ci
- premajhna skrb za priučevanje novosprejetih delavcev,
- nam postane jasno, kaj moramo odpraviti, če hočemo, da bomo v bodoče dosegali dogovorjene cilje in si s tem zagotovili večji osebni dohodek.

Proizvodni proces sukanja je večji za 5,8 %, pa tudi plan je presežen za 5,8 %. Pri načrtovanju proizvodnje za leto 1978 se ni predvidilo, da bodo naročila tekom leta porasla, zato se je plan sukalnice postavil na nivo proizvodnje dosežene v letu 1977, čeprav je glede na inštalirana vretena proizvodnja kapaciteta večja.

Produkcija sukalnice bi bila lahko še večja, vendar smo imeli tekom leta veliko zastoj zaradi pomanjkanja delovne sile. Na proizvodnjo se je odrazil spremenjen proizvodni program DEKORATIVNE, kar je imelo za posledico, da ni bilo naročil za nizke številke preje, kot so Nm 9 in Nm 12 iz polipropilenskega vlakna. Za šest strojev ALMATT velikega formata nismo našli nadomestnega kupca, zato so ti stroji veliko stali ali pa smo na njih sukali višje številke, npr. 28, katere stroj presuka v 8 urah samo 50 kg, medtem ko v istem času zmore pri številki Nm 9 200 kg.

Oddelek efektne sukalnice je v tem letu obratoval neredno, manjkalo je delovne sile in naročil. Obratovanje je bilo v prvi polovici leta bolj poskusno, proti koncu leta pa se je prešlo na redno obratovanje z večjim izkoristkom kapacitet.

Izdelali smo 199 ton efektne sukanice. Proizvodnja je zahtevna, izdelki pa so za delovno organizacijo glede na donosnost dohodkov zanimivi. Temu oddelku se mora v naslednjem oddelku posvetiti vsa pozornost in proučiti možnosti za njegovo razširitev.

V oddelku previjalnice se je obseg proizvodnje povečal za 4,1 %. Previli smo 78 % preje, ki jo proizvede predilnica. Praktično pa je obseg del previjalnice mnogo večji, ker vso prejo, ki gre na dvojenje predhodno elektronsko očistimo in previjemo, s čimer povečamo produkcijo in produktivnost na dvojninskih kapacitetah. Ker kupcu ne zaračunamo 2-krat previjanja, zato evidentiramo samo končno proizvodnjo na križnih navitkih.

Ko bo dovolj delovne sile in da si bo le-ta pridobila delovne navade, se bo na zmogljivost kapacitet proizvodnje obseg previte preje še povečal.

SESTANEK IO ROS TEKSTILNIH IN USNJARSKIH DELAVCEV

Vsem nam je poznano vprašanje o nočnem delu žena, saj o tem pišemo skoraj v vsaki št. našega glasila. Tako nam je tudi poznano, da ga z novo investicijo še ne bomo odpravili, in da moramo na vsako tekoče leto dobiti soglasje od sekretariata za delo na predlog gospodarske zbornice, inšpektorata za delo in republiškega odbora sindikata. Za vse to pa moramo izpolnjevati določene pogoje, med ostalim tudi, da nočnega dela žena ne bi povečevali ampak nasprotno, težiti, da bi se število žena, ki delajo ponoči, zmanjševalo.

Pokazalo se je, da bo v letošnjem letu pri nas okrog trideset žena več na nočnem delu — vzrok za to je ta, da veliko predic odhaja iz naše tovarne, novinke se počasi privadijo na to delo, in zato je na posameznih mestih več posluževalk, da zmorejo vsa opravila. — Humanizacija dela?

Približno eno leto pa že delajo v sukalnici efektnih sukancev tudi v treh izmenah. S tem povečanjem števila žena, ki prihajajo na delo tudi ponoči, so bili seznanjeni pri republiškem odboru sindikata tekstilnih in usnjarskih delavcev. Da bi se поблиže seznanili z našimi problemi, da bi se sami

prepričali kako izpolnjujemo pogoje, na podlagi katerih dobivamo soglasja za nočno delo žena, so se sestali na seji IO republiškega odbora sindikata delavcev tekstilne in usnjarske industrije, 16. II. 1979 v naši delovni organizaciji.

Po ogledu nekaterih naših proizvodnih oddelkov se je pričel prvi del seje na katerem so sodelovali tudi člani IO OO sindikata predilnice Litija, predstavniki drugih družbenopolitičnih organizacij in drugi člani naše delovne organizacije.

Po uvodnih razlagah Lojzeta Pavlihe (predsednika konference sindikata), Jože-

ta Mirtiča (glavnega direktorja), Franca Lesjaka (varnostnega inženirja), ki so gostom obrazložili položaj v naši tovarni, se je pričela živahna razprava. Že uvodoma so ugotovili, da je položaj tekstilne industrije precej slab — pod povprečjem v primerjavi z ostalimi gospodarstvom v Sloveniji. Še posebno se to pozna prav v naši tovarni, ki je samo predilnica, kjer izdelujemo le polizdelke in tem se cene ne spreminjajo tako pogosto kot drugim, končnim izdelkom višje cene nam odobrava zvezni zavod za cene).

Od zadnjega popraviljanja cen naših izdelkov je minilo že dve leti, medtem so se pa že večkrat dvignile cene surovin, carinskim dajatvam in ostalemu materialu, ki ga potrebujemo pri naši proizvodnji. Na slabši položaj, v primerjavi z ostalimi tekstilnimi tovarnami, kjer izdelujejo končne izdelke, vplivajo tudi izredno dragi stroji za predenje. Vrednost posameznega delovnega mesta predice presega milijardo starih din, kar pomeni, da moramo od ustvarjenega dohodka po delovnem mestu odvajati precej večja sredstva za amortizacijo — oziroma za razširitev materialne osnove dela, kot drugod. Tako nas ekonomski položaj sili k temu, da izkoriščamo strojne kapacitete maksimalno,

da sploh lahko poslujemo na meji rentabilnosti. Zaradi tega si v tem trenutku še ne moremo zamisliti ukinitve nočnega dela žena. Te pa so v tekstilni industriji v večini.

Drugi važen problem, ki nas tare je tudi zaposlovanje invalidnih in za delo manj zmožnih delavk. Zdravstveno stanje se jim je poslabšalo zaradi težkih delovnih pogojev v letih, ki so jih prebile v naši delovni organizaciji.

Razpravljali smo že v beneficirani delovni dobi, kar pa ne pride v poštev zaradi pogojev, ki jih ta zahteva (o tem smo pisali že v lanski 11. številki LP). Pri nas imamo nekaj lažjih delovnih mest, vendar je invalidnih delavcev 3 × več. Razmišljamo tudi o pomožni panogi, kjer bi ti lahko opravljali primerna dela, npr. tapiserije...

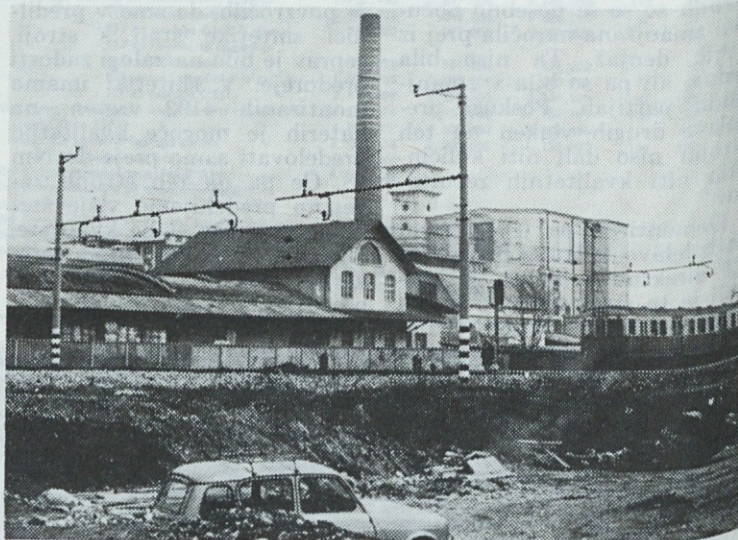
Zanimiv je predlog članice IO RO sindikata iz MTT — Maribora, kjer se srečujejo z istim vprašanjem, da bi lahko tistim invalidnim delavkam, ki jim manjka do upokojitve le nekaj let, delovna organizacija ta leta dokupila.

Poleg tega so govorili, še o preventivnih zdravstvenih pregledih, varstvu otrok delavk, ki so na delu popoldan in ponoči, toplim obroku na nočnih izmenah itd. Razprava je trajala skoraj tri ure.

M. M.



Udeleženci sestanka IO RO Sindikatov tekstilnih in usnjarskih delavcev



Elektrifikacija železniške proge je pred dobrimi desetimi leti spremenila panoramo južnega dela tovarniških objektov.

NADURE V 4. TROMESEČJU

Iz tabele lahko vidimo koliko nadurnega dela je bilo opravljeno v zadnjih treh mesecih lanskega leta. Da bi številke, ki predstavljajo število nadur, bile realne, je poleg njih navedeno še število ljudi, ki so te nadure opravili.

POROČILO O OPRAVLJENIH NADURAH V IV. TROMESEČJU 1978

Oddelek	OKTOBER		NOVEMBER		DECEMBER	
	štev. oseb	štev. nadur	štev. oseb	štev. nadur	štev. oseb	štev. nadur
PROIZVODNJA						
čistilnica	9	93,5	3	51	11	139
mikalniki	1	7	2	31	2	21
predpredilnica	7	123	9	138	6	97
predilnica	179	1.143	78	406,5	69	372
sukalnica	100	778,5	85	664,5	82	751,5
vlagalnica	19	171	16	106	8	163
zbiralnica	2	5	-	-	-	-
administrat. delavci	3	95,5	10	103	4	65,5
SKUPAJ	325	2.439,5	203	1.500	182	1.659
VZDRŽEVANJE						
meh. del. el. zidarji	27	546	19	280	9	140
valjčkarna	-	-	1	1	-	-
remont, klima	14	223	31	625	26	410
čistilna kolona	10	94	7	94	25	394
kotlarna	2	96	2	100	3	54,5
administr. delavci	3	6,5	2	11	4	27
SKUPAJ	56	965,5	62	1.111	67	1.025,5
KOMERCIJALA						
sklad., zabožarna	23	193	20	334	24	440
administr. delavci	1	2	3	34	2	23
SKUPAJ	24	195	23	368	26	463
SPLOŠNI SEKTOR						
pomožno osebje	9	124	11	195	10	100
administr. delavci	4	12	1	3,5	5	23
SKUPAJ	13	136	12	198,5	15	123
FINANČNI SEKTOR						
	4	25	4	13,5	7	72
OBR. DRUŽ. PREHR.						
	12	217	11	156	12	236
SKUPAJ J:						
IV. tromesečje	434	3.978	315	3.347	309	3.578,5
II. " "	277	2.509,5	287	2.648,5	268	2.864,5
II. " "	174	1.356	171	1.915,5	149	1.357,5
I. " "	178	1.809	189	1.603	201	1.783
LETO 1978	1.063	9.652,5	962	9.514	927	9.593,5

Pri vseh, razen pri finančnem sektorju so bile nadure, poleg ostalega, potrebne zaradi nadomeščanja sodelavcev, ki so bili na rednem ali bolniškem dopustu. Poleg tega pa so posamezni sektorji v nadurnem delu opravljali:

Proizvodni sektor: v čistilnici, mikalnici predpredilnici, za predelavo in izdajo odpadkov, v predilnici in sukalnici pa za delo ob nedeljah in podaljšano delo med tednom za realizacijo plana, za dežurstvo popoldan ter ob nedeljah zaradi 4-izmenskega dela;

komercialni sektor: zaradi neenakomernih prihodov surovin in opravljanje inventure;

splošni sektor: v administraciji zaradi dežurstva in priprav pravilnika o delovnih razmerjih;

obrat družbene prehrane: delo ob nedeljah, oskrba delavcem na štirizmenskem delu, zaradi premajhnega števila delavcev in nepredvidenega prenehanja delovnega razmerja;

sektor vzdrževanja mehanična delavnica:

Razna dela v novi hali, za izdelavo valjev za čistilnico, popravilo industrijskega tira, izdelavo cevovodov za Hergeth stroje in razna popravila v menzi;

kotlarna: za 4-izmensko delo in čiščenje cevi kotla;

zidarska skupina: priprava tlakov pred montažo strojev;

elektro delavnica: dela na električnih instalacijah, kjer ni mogoče med obratovanjem opraviti večjih

del, za čiščenje elektro motorjev in dela na elektro napravah transformatorskih postaj, ter visoki napetosti.

remontne skupine:

mikalnica in čistilnica: previjanje mikalnikov, razkladanje vagonov, montaža nove stiskalnice in odpravo okvar v čistilnici;

predpredilnica in čistilna kolona:

za odpravo zastojev v popolnanskem in nočnem času, za letno mazanje flaerskih valjčkov in generalno čiščenje strojev;

predilnica bombaža in čistilna kolona:

prestavitve in demontažo starih pristančnih strojev in čiščenje delov pri montaži novih Krušik PS;

predilnica sintetike in čistilni koloni:

mazanje strojev ob nedeljah, ko tovarna delno miruje,

sukalnica in čistilni koloni:

vzdrževanje, popravila in čiščenje previjalnih avtomatov ter za vzdrževanje kompresorjev v nedeljskem času;

remont klima naprav:

čiščenje klimatskih naprav, kanalov in odtokov v času, ko tovarna miruje. Navedena dela med obratovanjem proizvodnje ni mogoče opraviti;

uslužbenci:

nadure so bile porabljene za vodenje elektro instalacijskih del in sicer za dela v trafo postaji III. ob nedeljah in praznikih. M.

PERIODIČNI PREGLEDI

Da bi se omogočila raba samo varnih delovnih priprav in naprav, in da bi ugotovili nevarna mesta na posameznih strojih, je delovna organizacija dolžna, da sama opravi preglede oziroma preizkuse delovnih priprav in priprav z vidika varstva pri delu. Pri tem je treba določiti tudi roke za preglede, načine in postopke ter katere delovne naprave in priprave je potrebno periodično preiskovati, pregledovati in preizkušati. Tako določata zakon o varstvu pri delu in pravilnik o izdajanju pismenih izjav in strokovnih ocen o upoštevanju varstvenih ukrepov in normativov ter o vsebini navodila za varno uporabo in o načinu preizkušanja ter vzdrževanja delovnih priprav in naprav (Uradni list SRS, št. 16-721/75)

Tudi v naši delovni organizaciji bo potrebno, da v kratkem začnemo izvajati omenjene sistemske preglede oziroma preizkuse. V ta namen bomo izdelali metodologijo, po kateri se bodo omenjeni pregledi opravljali. Metodologijo bo treba poslati v presojo in potrditev republiškega inšpektoratu dela do 30. 3. 1979. Ko jo bo republiški inšpektorat dela potrdil, jo bomo uporabljali za preglede in preizkuse delovnih priprav in priprav. Predlagana metodologija mora vsebovati:

1. Način ugotovitve osnovnih tehničnih podatkov delovne priprave ali naprave – ti podatki se ugotovijo iz strojnih tablic oziroma tehnične dokumentacije ali iz zunanjih ali notranjih izmer;

2. strokovni sestav ekip, potreben za pregled posameznih vrst – strokovni sestav ekipe mora biti takšen, da zajema celotno tehnično območje naprave ali priprave;

3. način pregleda tehnične dokumentacije naprave ali priprave;

4. navedba, katere javne listine morajo biti izdane za delovno pripravo ali napravo (npr. atest, certifikat, strokovna ocena, pismena izjava) ter način ocenitve teh listin za varno delo;

5. opis postopka pregleda delovne naprave ali priprave z vidika varstva pri delu – pregledati je treba celotno delo, napravo posebno pa še dele, katerim je potrebno posvetiti več pozornosti zaradi večje možnosti okvar, večje občutljivosti delov itd;

6. način pregleda in preizkusa konstrukcije z vidika varstva pri delu;

7. način preizkušanja varnosti pri delovanju delovne priprave oz. naprave glede na varstvo življenja in zdravja zaposlenih – to pomeni preizkus stroja med delovanjem;

8. način ugotavljanja vpliva delujoče naprave na okolje in način preprečevanja škodljivih vplivov na okolje.

9. način ugotovitve skladnosti z zakonitimi predpisi glede odstranjevanja škodljivih snovi, ki nastanejo pri delovanju delovne naprave ali priprave;

10. način meritev in navedba izbranih instrumentov za izvedbo meritev.

Pregledi delovnih priprav in priprav so se izvajali že sedaj vendar ne po določeni metodologiji, ki nam omogoča bolj sistematske in s tem tudi bolj temeljite preglede delovnih priprav s področja varstva pri delu.

Plan omenjenih pregledov in preizkusov mora izdelati služba za varstvo pri delu. Pregledi pa bi se izvajali tako, da bi se roki pregledov pokrivali s planom čiščenja in vzdrževanja strojev, torej naj bi zaradi ekonomičnosti istočasno izvajali preglede z vidika varstva pri delu in čiščenje oz. vzdrževanje delovnih priprav in naprav. A. K.

NIKO STAMATOVSKI, DIREKTOR PROIZVODNEGA SEKTORJA, O SEBI

Nika Stamatovskega nas večina dobro pozna, saj je zaposlen pri nas od svoje prve zaposlitve, od leta 1951. Njegova življenjska pot je izredno zanimiva. To kar je dosegel on, lahko doseže le marljiv in odločen človek. Veliko truda, trdega dela in ne nazadnje tudi študija ob delu, je za njim. Pričel je kot remontni delavec pri mikalnikih, 1. februarja letos pa je postal direktor proizvodnega sektorja. Poprosili smo ga, da za nas, na kratko opiše svoje delo.

V predilnici Litija sem se zaposlil 3. 8. 1951 na podlagi dekreta, ki sem ga dobil na koncu šolanja v Mariboru od direkcije za tekstilno industrijo. V njem je bilo napisano ime podjetja in datum pričetka dela. Tega leta sem v Mariboru dokončal triletno industrijsko tekstilno šolo.

Moja prva zaposlitev je bila pri remontu mikalnikov, kjer sem opravljal različna dela za vzdrževanje mikalnikov; na primer: brušenje, distanciranje mikalnikov in zamenjava oblog (previjanje mikalnikov). Po potrebi sem nadomeščal brusarice (vodje izmene v mikalnici) na troizmenskem delu in občasno tudi mojstra mikalnice. Od tu sem bil premeščen v tehnično pisarno, kjer sem v glavnem zbiral podatke za normiranje strojev, — hitrosti strojev, pretrgi itd. Leta 1953 smo pričeli s prestavitvami flyerjev. Vključil sem se v skupino, ki je demontirala in montirala le-te. Tu sem delal do odhoda k vojakom. Konec leta 1955 sem se vrnil od vojakov in se ponovno zaposlil — tokrat za lastno prošnjo, ker takrat podjetja niso bila dolžna ponovno sprejeti delavce, ki so se vrnili od vojakov. Sprejet sem bil v tehnično pisarno, kot se je takrat imenovala.

Imel sem nalogo, skrbeti za varno delo. Prav v tistem času je bil sprejet zakon, da morajo imeti podjetja za več kot 500 zaposlenimi, posebnega delavca, ki je skrbel za varnost pri delu. Naziv tega delovnega mesta je bil varnostni tehnik. Takrat o tem ni bilo veliko literature, predpisi so prihajali le postopno in tako sem pravzaprav oral ledino na tem področju.

Varnostne razmere so bile zelo slabe. Celotna mikalnica, 120 mikalnikov, je obratovala še na transmisijski pogon, jermen in jermenice na raztezalkah, flyerjih, predilnih strojih in v čistilnici so bili slabo zaščiteni, ta zaščita ni ustrezala predpisom. Garderob in umivalnic sploh ni bilo. Delavci so se preoblačili kar pri strojih, umivali pa doma. Tla so bila betonska in v zelo

slabem stanju, razsvetljava je bila preslaba. Takrat so bili prvi začetki reševanja tega stanja.

Leta 1958 sem bil ponovno premeščen v mikalnico za vodjo remonta mikalnikov, in leto kasneje sem postal mojster v mikalnici in čistilnici. Leta 1962 sem bil postavljen za nadmojstra, in leta 1971 za pomočnika direktorja proizvodnega sektorja, kjer sem ostal do imenovanja za direktorja proizvodnega sektorja, pred dvema mesecema.

Leta 1959 sem obiskoval in opravil tečaj za visoko kvalificiranega delavca tekstilne stroke, leta 1971 pa sem diplomiral na višji šoli za organizacijo dela v Kranju in si pridobil naziv inženir organizacije dela.

Odkar sem v predilnici Litija, so se pri nas zamenjali kar trije direktorji, sedanjí je že četrti. Ko preišlujem kako je bilo včasih ugotavljam, da je bilo veliko težkih trenutkov; na primer, da ni bilo denarja za plače, da smo v enem obdobju skoraj popolnoma zaustavili proizvodnjo in se drugič zopet ubadali s prevelikim povpraševanjem po preji. Če se ozrem po predilnici v katerikoli oddelek in primerjam stanje takrat in danes, pa ugotavljam, da so ogromne razlike. Naj jih nekaj naštejemo! Omenil sem že, da so bile higienske razmere zelo slabe, pod in razsvetljava prav tako, stroji in naprave so bile zastarele, bilo je zelo veliko prahu, saj nismo imeli odsevalnih naprav in pnevmatoflov. Pogon vreten prstančnih strojev je bil z bombažnimi vrvicami.

V predilnici smo imeli okrog 2800 montiranih vreten.

Sukalnice skoraj ni bilo. Delali smo v treh izmenah po 8 ur brez odmora, brez možnosti nabave kakršnekoli malice, brez mleka, brez delovnih oblek in še bi lahko našteval.

Naj na kratko preletim še dosežke oz. vlaganja v tem obdobju! Čistilnico in predpredilnico smo popolnoma obnovili! Zamenjali smo predilne stroje z modernjšimi, tako da imamo v predilnici danes že

okrog 59000 vreten! Zgradili smo novo sukalnico z 880 vreteni za previjanje in električno čiščenje preje, 640 vreten za dvojenje preje in okrog 6000 sukalnih vreten, od tega več kot polovico zelo modernih.

Že leta 1960 smo vpeljali proizvodnjo umetnih vlaken, danes pa znaša ta proizvodnja že preko 2500 ton letno. Ogromna sredstva smo vložili za izboljšanje pogojev dela. Obnovili smo pode, parket, razsvetljava je v celoti zamenjana. Uredili smo garderobe in umivalnice. Vsa ta velika sredstva, ki so bila vložena za izboljšanje pogojev za delo so si odtegovali tisti delavci, ki so delali v slabih pogojih. Danes me moti, da tega ne znamo ceniti in smo pri čuvanju tega kar imamo popolnoma ravnodušni.

Ob tej priliki bi rad povedal, da se vsi skupaj premo vedemo, da je od nas samih odvisno, kolikšen kos kruha

si bomo odrezali. Ta odvisnost se kaže predvsem v čuvanju strojev in naprav za delo, v čimboljšem izkoriščanju surovin, zmanjševanju odpadkov, nepotrebnih odpadkov, sortiranja odpadkov, nastanejo pri predelavi, odpravi pomešanj različnih prej, skrbi za kvaliteto preje, doseganju predpisanih količin v zadovoljivi kvaliteti, nepotrebnemu pomešanju cevki (za predilne in predpredilne stroje), izkoriščanju delovnega časa (kasnejši začetek, predčasno zupuščanje delovnega mesta, posedanja po garderobah, sprehanje po oddelkih, prepogoste kadilne pavze itd.). Na koncu bi rad poudaril, da so za doseganje maksimalnih delovnih učinkov pri naši tehnologiji, kjer je eno delo odvisno od drugega, nujni dobri medsebojni odnosi med sodelavci, tesno sodelovanje in pomaganje drug drugemu. Le na ta način bo lahko naš kos kruha večji.

PLAN IZOBRAŽEVANJA IZ VARSTVA PRI DELU ZA LETO 1979

Plan izobraževanja iz varstva pri delu za leto 1979 je izdelan na podlagi pravilnika o varstvu pri delu s seznanom delovnih opravil in nalog na katerih morajo delavci opravljati preizkus znanja iz varstva pri delu.

Posamezna predavanja so prilagojena troizmenskemu in štirizmenskemu delu in bodo opravljena v dopoldanskem in popoldanskem času. Preizkus znanja za posluževalce strojev bodo med delovnim časom, s sodelovanjem strokovnih delavcev proizvodnega sektorja. Preizkus znanja iz varstva pri delu je v medsebojni povezavi s strokovno usposobljenostjo posluževalcev strojev. Zato lahko opravijo preizkus znanja iz varstva pri delu novosprejeti ali premeščeni delavci po končani strokovni usposobitvi, kar dokažejo s posebnim preizkusom znanja, ki je izdelan po programu proizvodnega sektorja. Smoter preizkusov znanja iz varstva pri delu je, da je vsak delavec seznanjen z nevarnostmi na delovnem mestu in da pozna varnostne predpise in normative za klimatske razmere, hrupnosti delovnega okolja, urejenost delovnega mesta in tehnično zaščito strojev.

Na podlagi znanja iz varstva pri delu bomo poznali obveznosti, ki jih imamo do varnega opravljanja dela. Poznali bomo tudi pravice, ki jih

imamo v zvezi z varstvom pri delu. V samoupravni družbi smo delavci nosilci nalog varstva pri delu.

Pravico imamo zahtevati, da strokovne službe delovne organizacije odpravljajo pomanjkljivosti, ki bi kvarno vplivale na zdravstveno stanje. Pravico imamo celo odkloniti delo na posameznem delovnem mestu, če bi bilo zaradi nezadostne zaščite ogroženo zdravje in življenje. Zahtevek delavcev po ureditvi delovnega okolja je malo, kar naj bi bil dokaz, da imamo delovne razmere odlično urejene. Napačno je mnenje, da varstvo pri delu premo poznamo in se zato posamezne pomanjkljivosti odstranjujejo še po posameznih poškodbah, ki imajo za posledico invalidnost ali zdravstveno okvaro delavcev.

Iz gornjih razlogov so po zakonu o varstvu pri delu preizkusi znanja iz varstva pri delu obvezni. Delavec, ki ne opravi tega, ne sme samostojno opravljati svojega dela. Delovna organizacija oziroma odgovorne osebe so kaznovane če se preizkusi znanja ne opravljajo v predpisanih rokih. Služba za varstvo pri delu bo pri izvajanju izobraževalnega programa iz varstva pri delu sodelovala s strokovnimi službami in sodelavci, ki so zajeti v izobraževanje iz varstva pri delu.

PRAZNOVANJE 8. MARCA

8. marec je dan, kot vsi drugi dnevi v letu, a vendar je drugačen. Povsod šopki rož, razna darilca, ki jih možje, fantje in otroci, poklanjajo ženam, dekletom in materam ob njihovem prazniku.

Ne bi govorila o zgodovini praznovanja dneva žena, ne bi govorila o boju za »enakopravnost«.

Tudi delavke v Predilnici smo ta dan praznovale na poseben način. Že takoj zjutraj so nam sodelavci čestitali ob našem prazniku in vsaki sodelavki podarili nageljček. Posebno pa smo bile presenečene na malici. Mize so bile pogrnjene z belim prtom, na mizah so bili šopki rož. Bilo je pravo praznično vzdušje. Med malico nas je razvedrila tudi glasba. Tako smo bile po malici vse še bolj polne elana, delale smo še z večjim zanimanjem, z večjim navdušenjem kot ostale dni. Zavedale smo se, da je to praznik delovnih žena.

Še bolj pa smo bile presenečene, ko so nam učenci osnovne šole Dušan Kveder-Tomaž, Litija priredili kratko proslavo. Ob poslušanju različnih recitalov in pesmic, so se marsikateri ženi zalesketale solze v očeh, a vendar so s svojimi domislicami žene spravili tudi v smeh. V tistem trenutku je marsikatera žena pomislila na svoj delavnik, ki traja od zgodnjih jutranjih, do poznih večernih ur. Vsi dobro vemo, da delavko, ki se utrujena vrne iz službe, doma čaka še veliko dela. Skuhati mora kosilo, pomiti posodo, prati, likati in še in še bi lahko naštevala. Deliti pa mora svoj prosti čas tudi z možem in otroki. Ne ni lahko biti dobra gospodinja, žena in še mati. Otroci zahtevajo, da se z njimi igra, da jim pomaga pri domači nalogi...

Ob tem prazniku so se otroci materam zahvalili za njihov trud. Na preprost

način, a vendar presunljivo so pripovedovali razne misli o materah. Otroški pevski zbor je zapel nekaj pesmi, ki smo jim vse rade prisluhnile. A vendar so otroci ugotovili, da žena še vedno ni popolnoma enakopravna z moškimi. Največkrat se to vidi na delovnih mestih. Na vodilnih mestih so zaposleni možje, le malokatera žena je tu izjema. Zato menim, da bo moralo preteči še več let, da bomo ženske dosegle enakopravnost z moškimi v

pravem pomenu besede. Zato je potrebno, da se vse še bolj prizadevamo, da se dodatno izobražujemo ter dokažemo, da smo tudi me sposobne opravljati odgovornejša dela. Preteči bo moralo precej časa, predno bo med ljudmi zavladalo mnenje, da sta moški in ženska enakopravna, v privatnem kot v družbenem življenju.

Naj izkoristim to priložnost, in se v imenu vseh delavk v Predilnici Litija zahvalim učiteljem in učencem za tako prisrčen program in za ves trud, ki so ga vložili za organizacijo te proslave.

V. C.



Navdušene mamice



Med nastopom



POŽAR NA ROZMANOVEM TRGU 12, V LITJI



**ČASOVNI PLAN IZOBRAŽEVANJA IN
PREIZKUSA ZNANJA IZ VARSTVA PRI DELU ZA
LETO 1979**

Vodstveni delavci, dežurni gasilci, delavci v mešalnici, mesec februar, posluževalci čistilnih strojev, posluževalci mikalnikov, posluževalke raztezalk in flyerjev, posluževalke česalnih strojev, transportni in drugi delavci v PP, vozniki dvigal, mesec marec, mojstri in vodje izmen, predice in snemalke, čistilke sanitarnih prostorov, sortirke in vlagalke cev, embalnirni in transportni delavci, druge delavke v predilnici, mesec april, dvojilke, sukalke, previjalke,

predelavke na sukalnih strojih, snemalke vlagalke, remontni delavci, delavci v zunanem transportu, delavci v laboratoriju, delavci na obdelovalnih strojih, kuhinjsko osebje, mesec maj, vratarji, mesec september, električarji, mojstri, varstvo pred požarom, mesec oktober; kotlarji in kurjači, inštruktorice praktičnega dela november.

Razen zgoraj planiranih tečajev bo služba za varstvo izobraževala delavce iz varstva pri delu za novo sprejete delavce, delavce ob premestitvah in za delavce, ki bodo premeščeni k novim delovnim strojem.

Upoštevalo bo nove dosežke tehnike in tehničnega varstva bo služba za varstvo pri delu uporabljala pri predavanjih filme, slike in drugi strokovni material. Po potrebi bodo povabljeni za predavatelje zdravnik medicine dela, in drugi strokovnjaki.

V posameznih primerih bodo preizkusi znanja zajemali tudi testiranja, katerega so delovne skupine osvojile, ker je pri testiranju lažje in pravičnejše ocenjevanje.

Franc L.

**USPEH MAKEDONSKIH
PRIDELOVALCEV
BOMBAŽA**

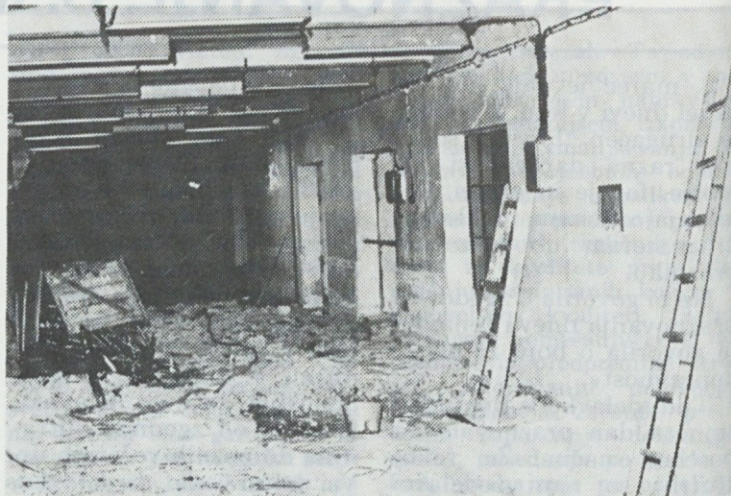
Z juga naše domovine smo prejeli vest o uspehih pri pridelovanju barvastega bombaža. Tudi nekaj vzorcev bombaža je že na razpolago, kar dokazuje, da so makedonski pridelovalci na dobri poti.

Že dolgo časa si namreč strokovnjaki po svetu prizadevajo vzgojiti barvast bombaž; tako pozneje ne bi bilo treba barvati preje in tkanin, da o prednostih, kot je 100% obstojnost barv, sploh ne govorimo.

In kako »dajo« bombažu barvo? Pri tem so zelo skrivnostni, vendar se je le izvedelo, da križajo razne sorte bombaža. Tudi v mešanem različnih gnojil in spremenjanjem razmerja le-teh je mogoče dosegati razne barvne nianse. Kaj več se ni moglo izvedeti, kar pa niti ni tako pomembno kot to, da bodo tekstilci kmalu predelovali barvast bombaž.

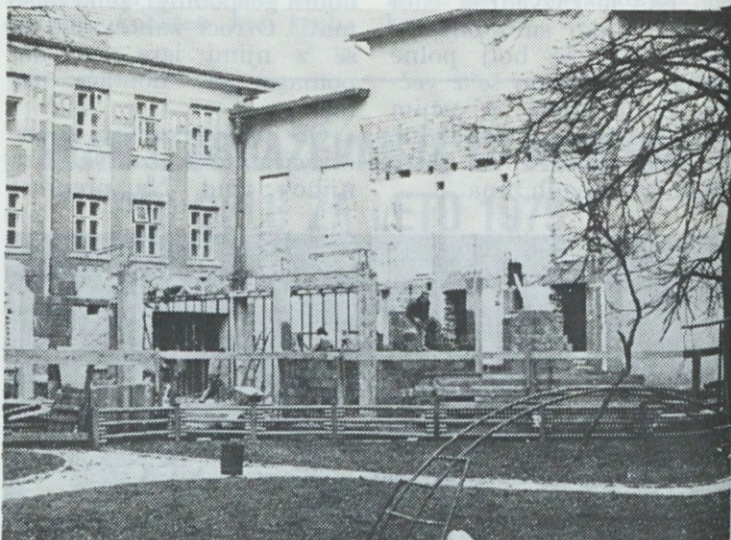
Po reviji Pamučar
Skopje

NOVICE – NOVOSTI



V prostoru stare sukalnice bomo namestili brezvretenske predilne stroje. V prizidku oddelka bomo namestili klimatske naprave.

Gradbena dela bo opravil Gradmetal Litija, klimatske naprave bo montiralo Industrijsko montažno podjetje Ljubljana. Vertikalni transport med predpredilnico in predilnico bo urejen s pomočjo dvigala.



Tozd Gradmetal Litija izvaja investicijska dela v sindikalni dvorani na Stavbah. Dvorana bo temeljito prenovljena. Na novo bodo urejene klimatske naprave, sanitarije in pred-prostor s teraso.



V predilnici 4 bomo namestili prstanske stroje Krušič-Valjavo. Novi stroji bodo imeli napravo za avtomatsko snemanje kopsov.

**Požar na Rozmanovem
trgu 12 v Litiji**

23. februarja je ob 9.30 zatulila sirena na gasilskem domu v Litiji. Takoj smo pohiteli na Rozmanov trg in smo imeli kaj videti. Gost dim, ki se je valil iz ostrejša je dal vedeti, da bo treba čimprej pogasiti požar, ki se je pojavil v kletnih prostorih. Plamen je že krepko švigal proti stopnišču v 5. nadstropje. Gorele so tri drvarnice v katerih so bile tudi avtomobilske gume, kolesa in druga drobnarija. Zaradi tega je bilo veliko gostega dima, tako da stanovalci niso mogli zapustiti stanovanj. Prišlo je do manjše panike. Zaradi hitre intervencije gasilcev je ta popustila, in so stanovalci mirno čakali na balkonih dokler ni bil požar pogasjen in hodnik prezračen.

Kako je potekala gasilska akcija? Gasilsko društvo Litija je prvo prihitelo na prizorišče, in začelo takoj skozi okno v kleti, gasiti požar z vodo iz hidranta. Ker ni bilo mogoče priti v klet sem poklical na pomoč še gasilce iz predilnice Litija, ki so prišli z dihalnimi aparati. Kasneje je prišlo še Gasilsko društvo Smartno. Pripeljali so reševalni prt za reševanje ljudi iz višjih nadstropij. Takoj so se opremili z dihalnimi aparati, ki so jih tudi pripeljali, se začeli pomikati skozi vrata v notranjost kleti in začeli z gašenjem iz neposredne bližine, tako da je bil požar kmalu zadušen. Dva gasilca sta šla po stopnišču do podstrešja ter odprla zračnik na strehi, tako da se je dim čimprej razkadil. Na pomoč je tudi prihitela gasilska deseterina iz lesne industrije Litija, ki pa zaradi zadostnega števila gasilcev ni bila potrebna in se je kmalu vrnila na svoja delovna mesta. Škoda, ki je nastala na bloku cenijo okoli 10.000 dinarjev. Vzrok požara pa je zopet človeški faktor (cigaretni ogorek), ki je v lanskem letu zakrivil 74 odstotkov vseh požarov v Sloveniji.

R. ZUPAN

EKSPLOZIJE PRAHU IN SAMOVŽIGI V TEKSTILNI INDUSTRIJI

Velika nevarnost v tekstilni industriji je eksplozija prahu. Prah tekstilnega materiala, ki je dobro pomešan z zrakom lahko eksplodira že zaradi iskre. Tako je 1975. leta od nastale iskre pri varjenju, nastala eksplozija prahu v čistilnici bombaža. V 3 sekundah je že gorel bombažni prah v širini 30 m pod stropom oddelka.

Pojav eksplozije prahu še ni popolnoma raziskan. Po dose- danjih ugotovitvah je naravna količina okoli 20 g prahu v kub. m zraka. Pri gašanju požarov v tekstilnih obratih je zato zgrešeno in nevarno gasiti z močnim vodnim curkom, ker bi le-ta dvignil prah in povzročil eksplozijo. Zato se sme uporabljati le vodna megla ali prha, ki prah zmoči in šele ko prahu ne moremo več dvigniti, lahko uporabljamo vodni curek.

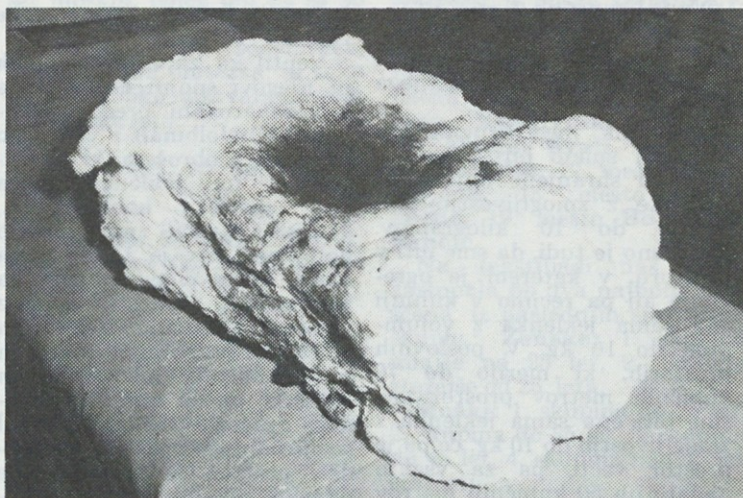
Samovžigi so v tekstilni industriji možni in celo pogosti. Glavna povzročitelja so sušljiva olja in pa vpliv mikroorganizmov. Rastlinska olja, ki vsebujejo trigliceride nenasičenih maščobnih kislin, kot sta

linolova in linoleneva kislina, na zraku hitro oksidirajo. Če se toplota, ki nastaja pri tej notranji reakciji v materialu kopiči, ker je odvod toplote oviran, nastane temperatura, do vnetišča. Posledica je seveda vžig.

Pred leti smo odkrili v delovni organizaciji bombažno balo v kateri so tlela bombažna vlakna v notranjosti. Zaradi pomanjkanja kisika je bil požar lokaliziran. Ob ugodnih okoliščinah bi lahko tleča bala povzročila večji požar v skladišču, kjer imamo skladiščenega ca. 1000 ton bombaža. Tudi delovanje mikroorganizmov v bombažnih vlaknih lahko povzroči pod ugodnimi pogoji prekomerno gretje in s tem vžig. Na to vpliva relativno visoka vlaga, pri temperaturi nad 25 – 35 stopinj C.

V čistilnici odpadkov so zlasti nevarne za samovžig v balo stisnjene oljne krpe. Zato jih moramo vskladiščiti v poseben prostor, ki je ločen od ostalih tekstilnih vlaken in primerno zračen.

F. L.



Tudi v skladišču lahko pride do samovžiga

PLINSKE JEKLENKE KOT BOMBE

Po zadnjih eksplozijah ter zastrupitvah s plinom je izgubilo življenje 12 ljudi, 16 pa je bilo huje ranjenih in opečenih. Poleg tega je nastala še velika materialna škoda. Skupna značilnost je neustrezno in nepazljivo ravnanje z jeklenkami.

Po eksploziji plina v podružnici ČP »Delo«, ljubljanske banke v Celju ter na Poljskem – Varšava, kjer je izgubilo življenje 30 ljudi, je vprašanje eksplozije plina zopet postalo aktualno. Ni odveč pogledati pregled tovrstnih nesreč v minulem letu. Navajam le nekatere najhujše tragedije.

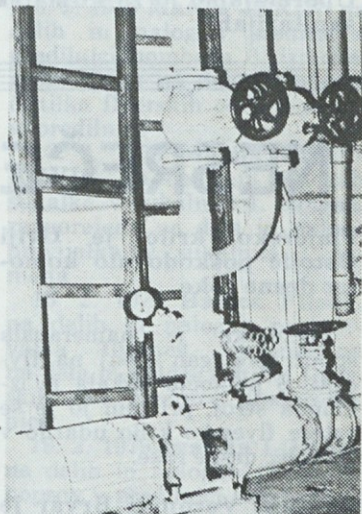
Četrtega novembra lani pri eksploziji jeklenk z butanom, v nekem reškem stanovanju, v naselju Malonije, izgubili življenje mati in hčerka, druga hči je bila huje ranjena. Četvorica mladih Beograjčanov je tragično preminula v požaru. Do požara je prišlo zaradi pokvarjene plinske peči. Eksplozija plina je zravnila hrib pri Sarajevu – 4 osebe so bile težko ranjene. Aprila lani, je na Vodnikovih cesti 198, v Šiški, je močna eksplozija plina do tal porušila stanovanjsko hišo, ena oseba je bila mrtva. V Črnetovi ulici v Ljubljani je januarja letos močna eksplozija plina porušila nekatere pregradne stene, popokal je strop, ena oseba pa je bila hudo opečena. Še bi lahko naštevali. Lahko se vprašamo: Ali smo pri nas varni pred nesrečo? Ali imamo dovolj zavarovano plinsko jeklenko proti vročini? Ali imate vse armaturne dele na plinskem štedilniku in plinski jeklenki v redu? Če ste v dvomu pokličite takoj strokovnjake – distributerja, da vam napako odpravi.

Ali se zavedate nevarnosti vklopov vnetljivih tekočin in plinov? Kadar zaduhate smrad po benzinu, petroleju in podobnem, ali sumite na prisotnost plina v prostoru, ne prižigajte nobenih luči, temveč najprej odprite okno in vrata, da se prostor prezrači in šele potem prižgite luči, ker bi vam že najmanjša iskra izpod stikala lahko vžgala hlape oziroma plin in povzročila katastrofo.

Zakaj se jeklenke spreminjajo v bombe?

Odgovor pravzaprav ni težak, saj je v 95 odstotkih kriv pokvarjen ventil ali kakšen drug del jeklenke in napeljave do štedilnikov peči, oziroma nepravilno ravnanje in nepazljivost. Ob koncu naj omenimo

(Nadaljevanje na 10. strani)



V kotlarni je nameščena črpalka za požarno vodo. Po potrebi jo lahko priključimo na hidrantski nastavek tlačne cevi. Črpalka deluje avtomatsko. Delovanje črpalke nadzorujejo kurjači v sodelovanju z dežurnimi gasilci.



Ob ljubljanski cesti imamo črpalno postajo za posebno vodo. Sesalne cevi črpalke so položene več metrov od brega reke Save.



Hidrantsno omrežje sukalnice bo priključeno na mestno omrežje. Zemeljska dela so končana. Na vrsti je komunalno podjetje Litija, da uredi jašek in sam priključek.

PLINSKE JEKLENKE KOT BOMBE

(Nadaljevanje z 9. strani)

še pravilnik o gradnji za tekoči plin in o skladiščenju in pretakanju tekočega naftnega plina.

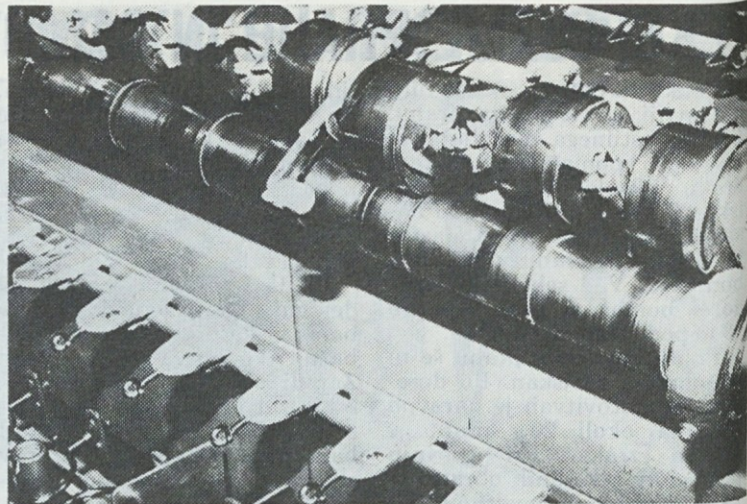
Pravilnik med drugim določa, da smejo biti v gospodinjstvu shranjene največ tri jeklenke z zmogljivostjo polnjenja do 10 kilogramov. Določeno je tudi, da sme biti v prostoru, v katerem je ogrevanje ali pa recimo v kuhinji ena sama jeklenka z volumnom do 10 kg. V poslovnih prostorih, ki merijo do 70 kubičnih metrov prostornine, sme biti ena sama jeklenka z zmogljivostjo do 10 kg, če pa je prostor večji, pa za vsakih nadaljnjih 50 kubičnih metrov še ena jeklenka z enako zmogljivostjo.

Pred zamenjavo jeklenk (zamenja jo lahko le distributer ali strokovna oseba oziroma tudi sam potrošnik, če distributor presodi, da je strokovno usposobljen za ravnanje z jek-

lenkami) je treba vse ventile zapreti.

Ventil za zapiranje jeklenk in njegovi spojni deli morajo biti zavarovani pred poškodbami. V vdolbinah z ventilsko kapo ali z obročem, ki je pritisnjen na jeklenko mora biti odobrena konstrukcija. Jeklenke z večjo zmogljivostjo polnjenja, kot je 15 kg plina mora imeti poleg ventila za zapiranje še varnostni ventil z vzmetno konstrukcijo, ki mora biti zavarovana pred udarci in s plombicami, med njim in jeklenko pa ne sme biti nobenega drugega ventila. Toda žal so urbanisti pozabili predvideti prostor za shranjevanje plinskih jeklenk v blokih (koliko jeklenk je v enem bloku lahko stanovalci sami uredijo). Plin je težji od zraka, zato ne hranimo jeklenk v kletih in nižje ležečih prostorih, ker se nam bo enkrat krepko maščevalo.

R. ZUPAN



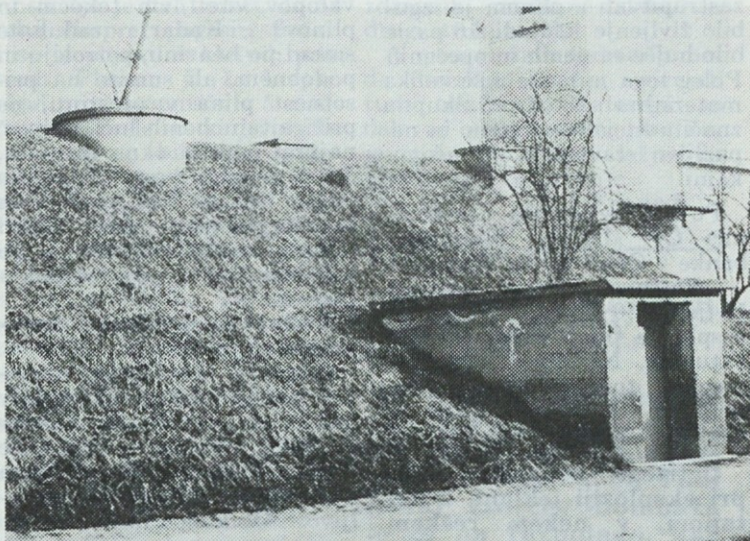
Varno posluževanje strojev je zagotovljeno, če so na strojih vsi strojni elementi brezhibni in pravilno nameščeni. Največ delovnih nezgod je zaradi manjših nepravilnosti. Z ostrim robom razbitega vodilca niti si je predica prerezala žilo na roki. Okrušeni prstani, odlomljeni podstavki vodilcev niti, manjkajoča deščica parketa v podu so le malenkosti, vendar vzrok, za nastanek težjih poškodb.

Na poti z dela je Justina Plankar padla z mopedom

Poškodovanka se je iz popoldanske izmene peljala z

mopedom domov na Bogenšperk. Na zasneženi cesti ji je spodneslo moped, pri tem je padla in si poškodovala koleno leve noge.

F. L.



Pod zemljo imamo rezervoar za porabno vodo. Uporabljamo jo za klimatske naprave, požarno vodo in v sanitarijah.

NESREČE PRI DELU

Flajersko krilo je Cviji Ostojič poškodovalo komolec desne roke

Snemalka je nameravala spojiti pretrgan stenj na flyerju. S pomočjo stikala je izklopila stroj, pri tem jo je še vrteče flyersko krilo udarilo v komolec desne roke.

Dvojilki Veroniki Brvar je spodletel nož

Med posluževanjem dvojilnega stroja je delavki nitka zdrsnila iz navitka in se navila na vreteno. Pri odstranjevanju preje iz vretena je poškodovanka spodletel žepni nož in jo urezal v nart desne roke.

Ignaca Paternostra je uščipnilo v kolenu

Ko je stopil iz viličarja je voznik nenadoma začutil bolečino v kolenu leve noge in je zato padel na tla.

Voznik je že imel poškodovano koleno leve noge in sicer v letu 1976 in v letu 1978 in je koleno zato bolj občutljivo.

Med čiščenjem prstančnega stroja se je Marija Femc poškodovala

Čistilka je čistila spodni del prstančnega stroja. Med čiščenjem je zadela z roko v ohišje stroja in si poškodovala sredinec leve roke.

Prišli:

1. 2. 1979 **Vasilija TADIĆ**, Ustje 73, Šmartno – predpredilnica 3. izmena

5. 2. 1979 **Justina PLAN-KAR**, Šmartno, Dvor pri Bogenšperku 14, predilnica sintetike 2. izmena

7. 2. 1979 **Mirjana JOLIČ**, Litija, Rozmanov trg 10 – predilnica sintetike 2. izmena

12. 2. 1979 **Zibija ORAŠČANIN**, Litija, Spodnji Hotič 18 – Sukalnica 1. izmena

13. 2. 1979 **Mara ČANČAREVIČ**, Zagorje, Polje 10 – predilnica bombaža 2. izmena

13. 2. 1979 **Senija SINANOVIČ**, Zagorje, Grajska 1 – predilnica bombaža 2. izmena

13. 2. 1979 **Fina TOMIČ**, Litija, Rozmanov trg 12 – predilnica sintetike 2. izmena

13. 2. 1979 **Marija POŽEGA**, Šmartno, Zavrstnik 1a – sukalnica 2. izmena

19. 2. 1979 **Marta KOBILŠEK**, Litija, Rozmanov trg 19 – obrat družbene prehrane

19. 2. 1979 **Hamdija BUDIMLIČ**, Šmartno, Šmartno 15 – transport

22. 2. 1979 **Eniza SEDIČ**, Litija, Praprošče 14 – predilnica bombaža 1. izmena

Odšli:

4. 2. 1979 **Alojzija VRHOVEC**, Kresnice, Jevnica 57 – zbiralnica cevki – upokojitev

8. 2. 1979 **Drago JURIČ**, Šmartno, Zavrstnik 1 – predpredilnica 1. izmena – pismeni sporazum – odpoved delavca

10. 2. 1979 **Riva GJUKAJ**, Litija, Predilniška 6 – predil-

nica bombaža 3. izmena – pismeni sporazum – odpoved delavke

12. 2. 1979 **Franc SIMONČIČ**, Litija, Sitarjevška 6 – zidarska skupina – pismeni sporazum – odpoved delavca

15. 2. 1979 **Branko KASTELEC**, Cesta Zasavskega bataljona 7 – remont predilnice – pismeni sporazum – odpoved delavca

16. 2. 1979 **Elizabeta VENGERT**, 4 Litija, Rozmanov trg 14 – predpredilnica 4. izmena – upokojitev

17. 2. 1979 **Anica BENCIC**, Zagorje, Ulica prvoborcev 23 – predilnica bombaža 1. izmena – pismeni sporazum – odpoved delavke

17. 2. 1979 **Marija PIVK**, Šmartno, Črni potok 1a – predilnica bombaža 2. izmena – pismeni sporazum – odpoved delavke

17. 2. 1979 **Marinka KOPRIVNIKAR**, Litija, Veliki vrh 12 – predilnica rezerva – pismeni sporazum – odpoved delavke

21. 2. 1979 **Ana BASSI**, Litija, Graška cesta 30 – predilnica bombaža 1. izmena

22. 1. 1979 **Analina GRGIČ**, Zagorje, Prešernova 8 – predilnica sintetike 2. izmena – pismeni sporazum – odpoved delavke

26. 2. 1979 **Hamdija BUDIMLIČ**, Šmartno, Šmartno 15 – transport – pismeni sporazum – odpoved delavca

28. 2. 1979 **Peter ŽIŽEK**, Šmartno, Zavrstnik 1 – pre-

(Nadaljevanje na 11. strani)

SMUČARSKO PRVENSTVO PREDILNICE

Zanimanje za smučarski šport vedno bolj narašča v naši tovarni. Vedno več je navdušencev, ki se zberejo pred vratarnico, kadar organiziramo izlet. Pred tremi leti smo komaj napolnili avtobus, lani smo šli na izlet kar trikrat in letos se je za prvi izlet prijavilo toliko ljudi, da smo morali naročiti kar dva avtobusa.

Smučanje pa postane še privlačnejše, če si lahko proti koncu izmerimo moči. Zato smo tudi letos pripravili tekmovanje za člane našega kolektiva. To tekmovanje je tudi izbirno za ekipo, ki bo zastopala naše barve na tekstiliadi, ki bo 17. 3. 1979, na Kobli. (Sedaj ko berete, je to tekmovanje že za nami – rezultate bomo objavili v naslednji številki!)

Na našem tekmovanju je tekmovalo pet žensk in dvaj-

set moških, poleg teh pa še 20 tekmovalcev izven konkurence – svojci naših sodelavcev. Proga ni bila pretežka, in tako ni bilo toliko diskvalificiranih kot lansko leto.

Tekmovalci so se uvrstili takole:

Ženske:

1. mesto **Magda Šraj**, 2. mesto **Irena Grčar**, 3. mesto **Babša Nejedly**,

Moški:

1. mesto **Janez Hauptman**, 2. mesto **Franc Intihar**, 3. mesto **Cveto Kos**, 4. mesto **Vojko Kodrman**, 5. mesto **Janez Savinšek**, 6. mesto **Franc Žnidar**, 7. mesto **Franc Cirar**, 8. mesto **Jože**

Nejedly, 9. mesto **Danilo Urbanija**, 10. mesto **Jože Grešič**, 11. mesto **Miro Tišler**, 12. mesto **Pavle Lebinger**, 13. mesto **Jani Malis**, 14. mesto **Lojze Koprivnikar**, 15. mesto **Andrej Kralj**, 16. mesto **Jože Mirtič**, 17. mesto **Peter Majcen**, 18. mesto **Franc Mešič**, 19. mesto **Boris Zupančič**.

Na tekstiliadi nas bosta zastopala po dva najbolje uvrščena, iz naslednjih starostnih skupin.: **Ženske**: 1. skupina mlajše od 25 let, 2. skupina starejše od 25. leta.

Moški: 1. skupina do 25 let, 2. skupina do 35 let, 3. skupina do 45 let, 4. skupina nad 45 let starosti.

M. M.



Z zrebanja štartnih števil

NOV STROJ »CLEAN FINISH« (CF) TOVARNE »PROTEX« (ANGLIJA)

V tej tovarni tekstilnih strojev te dni poteka poskusno obratovanje »super stroja« v tekstilni industriji. Strokovnjaki celo napovedujejo, da bo stroj prinesel pravo revolucijo – predvsem v predilstvu. Gre za stroj, ki v enem kosu bombaž očisti, zrahlja in sprede do vključno Nm 60. Z drugimi besedami: v stroj damo balo, iz stroja pa dobimo kvalitetno prejo, in to na Wc ali pa križnem navitku. V stroju je seveda vgrajena »cela znanost«, ki jo človek premore v tem trenutku. Cela vrsta avtomatov, računalnikov, mikroprocesorjev, raznih žarkov in valov skrbi, da se ves postopek neprekinjeno odvija.

Stroj služi en delavec preko komandne plošče, kar pa pride v poštev le malokrat, saj zapletena avtomatika v glavnem sama krmili ves proces.

Glavni del stroja je čistilna glava »CLEAN-HEAD« (CH), v kateri se predivo s pomočjo visokofrekvenčnih valov in ultrazvoka dodobra zrahlja, očisti in usmeri po dolžini. Po klasičnem postopku se vse to opravlja po fazah na večjih strojih, tu pa je v eni celici združenih več faz predelave prediva. Stroj pa predvsem odlikujejo:

- komaj slišno obratovanje,
- možnost hitrega prehoda iz ene mešanice na drugo,
- odlična kvaliteta preje,
- visoka produktivnost.

Stroj naj bi bil nared za široko proizvodnjo v začetku leta 1981, zato ga nekateri imenujejo tudi – predilski stroj 90-let. Po neuradnih vesteh bo stroj stal na razstavi ITMA-e v Hannoveru (oktober 1979).

Po reviji
Textlife-Anglija

PRIŠLI – ODŠLI

(Nadaljevanje z 10. strani)

dilnica rezerva – pismeni sporazum – odpoved delavca

28. 2. 1979 **Vojko KODRMAN**, Litija, Praprošče 15 – sukalnica 3. izmena – pismeni sporazum – odpoved delavca

28. 2. 1979 **Franc INTIHAR**, Prežganje, Velika Štanga 3 – sektor vzdrževanja – pismeni sporazum – odpoved delavca

28. 2. 1979 **Miroslava DROBNE**, Zagorje, Prešernova 34 – predilnica bombaža 2. izmena – pismeni sporazum – odpoved delavke

28. 2. 1979 **Majda BIZJAK**, Litija, Prisojna 3 – finančni sektor – pismeni sporazum – odpoved delavke

28. 2. 1979 **Anka LAMBERGAR**, Litija, Rozmanov trg 9 – komercialni sektor – upokojitev

19. 2. 1979 **Jože BERDAJS**, Šmartno, Javorje 13 – obrat družbene prehrane – pismeni sporazum – odpoved delavca

22. 2. 1979 **Justina PLANČAR**, Šmartno, Dvor pri Bogenšpeku 14 – predilnica sintetike 2. izmena – pismeni sporazum – odpoved delavke

Delavci, razporejeni na druga dela in naloge v mesecu februarju 1979

1. 2. 1979 **Jože BERDAJS**, na delih in nalogah skladiščni delavec v obratu, razporejen na dela in naloge skladiščni delavec pri transportu

1. 2. 1979 **Angela KOPAČ**, na delih in nalogah snemalka na flyerjih v predpredilnici 3. izmena, razporejena na dela in naloge čistilka v čistilnici

1. 2. 1979 **Sabija DELIČ**, na delih in nalogah vlagalka v sukalnici 2. izmena, razporejena na dela in naloge previjalka v sukalnici 2. izmena

1. 2. 1979 **Fani PLANINŠEK**, na delih in nalogah po-

močnica v kuhinji, razporejena na dela in naloge kuharica

1. 2. 1979 **Ljudmila PLANINŠEK**, na delih in nalogah posluževalka flyerjev, razporejena na dela in naloge inštruktor praktičnega dela v predpredilnici

1. 2. 1979 **Fani VIDMAR**, na delih in nalogah predica, razporejena na dela in naloge inštruktor praktičnega dela v predilnici

1. 2. 1979 **Majda BRLOGAR**, na delih in nalogah predelavka na avtomatih, razporejena na dela in naloge inštruktor praktičnega dela v sukalnici

1. 2. 1979 **Ljudmila ALIF**, na delih in nalogah predelavke na sukalnih strojih, razporejena na dela in naloge inštruktor praktičnega dela v sukalnici

5. 2. 1979 **Marija JERIN**, na delih in nalogah predica v predilnici bombaža 3. izmena, razporejena na dela in naloge čistilka flyerskih cev k rezervi predilnice

13. 2. 1979 **Marija BRATKOVIČ**, na delih in nalogah sukalnica v sukalnici 1. izmena, razporejena na dela in naloge previjalka v sukalnici 1. izmena

16. 2. 1979 **Barica Flisek**, na delih in nalogah posluževalka flyerjev, razporejena na dela in naloge čistilka flyerskih cev k rezervi predpredilnice

19. 2. 1979 **Ivanka LOVŠE**, na delih in nalogah snemalka kopsov v predilnici bombaža 3. izmena, razporejena na dela in naloge snemalke k rezervi predilnice

19. 2. 1979 **Janez KONJAR**, na delih in nalogah ključavničar pri remontu, razporejen na dela in naloge tehnolog v pripravi vzdrževanja

M. Šraj

DELAVKA V ZDRUŽENEM DELU

POVZETEK STALIŠČ ...

Na podlagi sklepa Predsedstva Republiške konference SZDL Slovenije, je bila v torek, 6. marca 1979 sklicana problemska konferenca Delavka v združenem delu, ki je bila v veliki dvorani Skupščine SR Slovenije.

Ko razpravljamo o položaju delavke v združenem delu, želimo predvsem oceniti v koliki meri delavec že uresničuje svoj družbenoekonomski položaj, kako samoupravno odloča o pogojih in sadovih svojega dela.

V Sloveniji smo v preteklih letih dosegli pomembne uspehe pri zaposlovanju in izobraževanju žensk, pri podružabljanju skrbi za otroka in družino in pri izenačevanju pogojev dela delavk. Vse več delavk se vključuje v samoupravne organe, v dogovarjanje in odločanje.

Od vseh zaposlenih v letu 1977 je bilo kar 43,3 % žensk. Če upoštevamo še kmetijske proizvajalke, pa lahko zaključimo, da je zaposlenost žensk v Sloveniji skoraj polna. S svojim delom ustvarjajo velik delež družbenega dohodka in s tem prispevajo k rasti družbenega in osebnega standarda.

V krajšem povzetku vam posredujemo sklepe in stališča problemske konference.

I. Naloge ob pripravi in sprejemanju srednjeročnih in dolgoročnih planov razvoja

Ob sprejemanju srednjeročnih planov razvoja, je potrebno vanje vključevati temeljne usmeritve problemske konference Delavka v združenem delu.

Zavzemali se bomo za uveljavljanje bolj produktivnega in strokovno zahtevnejšega dela z večjim deležem znanja in raziskovalnih dosežkov ob postopnem zniževanju utrudljivosti in monotonega fizičnega dela. Zagotavljali si bomo boljše pogoje dela in s tem preprečevali prezgodnje izčrpanje ter zahteve za benificiranje delovne dobe in invalidske upokojitve.

Pri načrtovanju novih investicij se je potrebno zavzemati, da bodo le-te omogočale produktivno zaposlovanje strokovno bolj usposobljenih delavcev in delavk.

II. Problemi dejavnosti, v katerih so zaposlene predvsem ženske

Ženske se največ zaposlujejo v delovno intenzivnih panogah. Mednje prav gotovo sodi tekstilna industrija. Dohodek v teh panogah je navadno nižji, temu pa ni vzrok v tem, ker naj bi bile ženske manj produktivne in uspešne. Analize

dokazujejo, da je vzrok predvsem v položaju teh panog v okviru združenega dela. Ker je sedanji vir dohodka za večino družbenih dejavnosti osebni dohodek, so delavno intenzivne panoge relativno bolj obremenjene, zato pa imajo manj možnosti za modernizacijo proizvodnje.

V teh dejavnostih izstopa tudi problem ostarelih delavk, ki bodo kmalu odšle v pokoj. Takšnim delavkam bi lahko zagotovili zaposlitev v drugih delovnih organizacijah pa tudi krajevnih skupnostih, če bi te razvile storitvene dejavnosti in pomoči na domu. Tako bi pospešili razvoj pomoči na domu in omogočili ostarelim delavkam lažje delo ob nezmanjšanem osebnem dohodku.

III. Razporeditev delovnega časa

Prizadevati si moramo, da bo delovni čas bolj izkoriščen in prilagojen delavcem in občanom. Delavni čas družbenih, storitvenih in drugih dejavnosti pa je treba usklajevati s potrebami delavcev v združenem delu, tako, da preprečujemo odsotnost z dela zaradi urejanja osebnih in drugih zadev delavcev. Borili se bomo za to, da se bo skrajševal delavnik predvsem na zdravju škodljivih in težavnih delavnih opravilih.

Poseben problem pa predstavlja nočno delo. Potrebno bo ukinjati nočno delo na vseh fizično težkih in zdravju škodljivih delih v industriji, zlasti tedaj, ko se z nočnim delom zadržuje in rešuje nizko produktivno delo v industriji. Kjer pa je nočno delo neizbežno, je potrebno zagotoviti smotrnejšo organizacijo dela, varstva pri delu, ustrezno razporeditev delovnega časa in počitka ter ovrednotenje nočnega dela. Ob tem je potrebno v organizacijah združenega dela brezpogojno zagotoviti varstvo otrok, prevoze na in z dela ter topli obrok.

IV. Pogoji življenja v družini in krajevni skupnosti

Enakopravno vključevanje žensk v družbeno delo in njena ekonomska osamosvojitve neposredno vpliva na spremembo odnosov v družini in zahteva hitrejše podružabljanje tistih nalog, ki jih družina v sedanjem družbeno ekonomskem razvoju ne more več opravljati sama.

Aktivnost vseh samoupravnih in družbeno političnih dejavnikov mora biti usmerjena predvsem k naslednjim nalogam:

— uveljavljati moramo skupno odgovornost obeh star-

šev za vzgojo in varstvo otrok kakor tudi prevzemanje družinskih gospodinjskih obveznosti.

— za enakopravnost žensk je potrebno ustvarjati materialne pogoje

— v samoupravnem odločanju moramo uveljavljati dosledno uresničevanje zakona o združenem delu

Na področju varstva in vzgoje otrok je potrebno storiti naslednje:

— hitreje zagotavljati materialne pogoje za razširitev družbenega varstva otrok

— vzgojno varstvene ustanove bomo razvijali v odprta središča vzgojnega dela za vse otroke krajevne skupnosti

— delavni čas vzgojno varstvenih ustanov moramo prilagoditi potrebam različno zaposlenih staršev

— doseči moramo večjo povezanost med vzgojno varstvenimi zavodi in zdravstvenimi organizacijami

— hitreje moramo razvijati celodnevne osnovne šole in šole s podaljšanim bivanjem

V krajevnih skupnostih moramo hitreje razreševati mnogo pomembnih zadev: pomoč ostarelim občanom, vključevanju upokojevcem v družbeno koristno delo, pomoč v družini pri varstvu otrok in obolelih občanov. Več truda je potrebno vložiti v urejanje družbene prehrane.

V. Družbenopolitično uveljavljanje žensk

Zaradi posebne vloge, ki jo ženske še vedno opravljajo v svoji družini, moramo z uveljavljanjem različnih oblik in metod izobraževanja zagotoviti enakopravnejše pogoje za izobraževanje delavk. Oceniti in analizirati bomo morali vzroke za premajhno angažiranost žensk za družbeno politično aktivnost in jih poskušali odstranjevati.

VI. Poklicno usmerjanje in izobraževanje

Na področju poklicnega usmerjanja in izobraževanja, je potrebno storiti naslednje:

— hitreje odpravljati predsojke o samo »ženskih« poklicih

— razviti sistematično poklicno usmerjanje v vseh stopnjah vzgojnoizobraževalnega sistema

— zagotoviti pogoje in možnosti za splošno in družbeno izobraževanje ter permanentno strokovno izpopolnjevanje delavcev ne glede na spol

— ženske naj prevzamejo odgovornejša in zahtevnejša dela.

VII. Zdravstveno varstvo delavke — matere

V okviru zdravstvenega varstva delavk si moramo še nadalje prizadevati za naslednje:

— intenzivneje delati na organizacijskem in kadrovskem izpopolnjevanju zdravstvenega varstva delavk v zvezi z nosečnostjo, s porodom in kontracepcijo, da bi neovirano uresničevale svoje pravice in dolžnosti

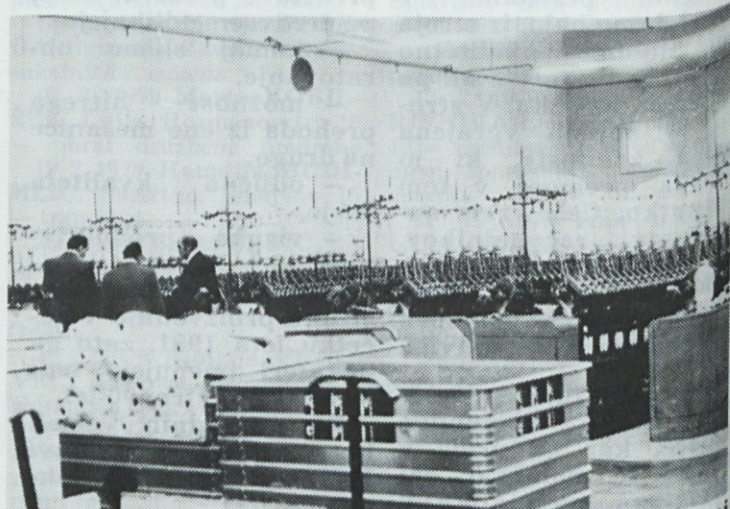
— zagotoviti boljše zdravstveno varstvo delavk

— poenostaviti postopke pri uveljavljanju bolniškega staleža za nego bolnega otroka

— omogočiti, da lahko bolnega otroka neguje tudi tretja oseba z delno soudeležbo sredstev zdravstvenega varstva

— razviti sistematično in načrtno splošno in zdravstveno vzgojo in izobraževanje delavk za ohranitev in okrepitev lastnega zdravja.

Družbenopolitične in družbene organizacije bodo na osnovi stališč in sklepov problemske konference sprejele svoje programe za družbeno politično akcijo najkasneje do 15. aprila 1979. Konferenca predlaga vsem nosilcem planiranja, da upoštevajo usmeritve in stališča problemske konference pri izdelavi planov v naslednjih obdobjih, pri njihovem nenehnem preverjanju in uresničevanju.



V skladiščnem prostoru mešalnice so začasno nameščeni prstanski stroji.

FINANČNO POSLOVANJE ZDRAVSTVENE SKUPNOSTI

Sredstva za zdravstveno varstvo za 1978 leto so bila v glavnem določena v aneksih k samoupravnemu sporazumu o temeljnih planov občinskih zdravstvenih skupnosti za obdobje 1976 do 1980.

V zneskih, ki so jih januarja letos občinske zdravstvene skupnosti predložile v obravnavo in sprejem združenemu delu in občanom v krajevnih skupnostih, so bile v programskih ciljih opredeljene prednostne naloge iz programa zdravstvenega varstva za l. 1978, potrebe po novih naložbah v osnovno zdravstveno varstvo, opredeljena so bila solidarnostna sredstva za uresničevanje pravic iz samoupravnega sporazuma o pravicah in obveznostih iz enotnega programa, obseg materialnih sredstev za izvajanje zdravstvenega varstva, sredstva za uvajanje skupnega programa v regiji in v okviru republike, solidarnostno združevanje sredstev za zdravstveno varstvo ter uporabo sredstev skupnih rezerv pri regionalni zdravstveni skupnosti Ljubljana na podlagi posebnega samoupravnega sporazuma.

Finančne programe oziroma načrte zdravstvenih skupnosti

so sprejele vse skupščine občinskih zdravstvenih skupnosti v roku, ki je bil določen za sprejem prispevnih stopenj po obdobju začasnega financiranja. Sprejete so bile tudi teze za predhodne opredelitve za sklepanje sporazumov o izvajanju svobodne menjave dela med zdravstvenimi skupnostmi in zdravstvenimi organizacijami združenega dela. Važne so bile tudi opredelitve glede obsega sredstev za posamezne dejavnosti zdravstvenega varstva.

Prihodki in odhodki zdravstvene skupnosti Litija za leto 1978

V lanskem letu smo zbrali na območju zdravstvene skupnosti Litija 48.059.954 dinarjev. Izdatkov smo imeli 59 milijonov 520.943 dinarjev. Primanjkljaj v znesku 11.460.989 dinarjev je bil pokrit iz prihodkov iz solidarnostnega prelihanja drugih občin. Solidarnostna sredstva znašajo 14.957.110 dinarjev. Zaradi sredstev solidarnosti izkazuje občinska zdravstvena skupnost Litija 3.496.121 dinarjev presežka.

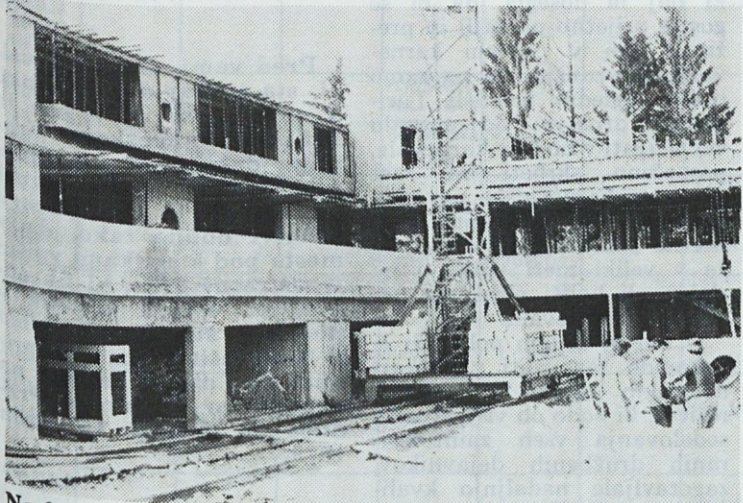
Občinska zdravstvena skupnost Litija je na 5. seji dne 26.



Pogled na novi zdravstveni dom s Frtice.



Za novim zdravstvenim domom rastejo nove stanovanjske hiše.

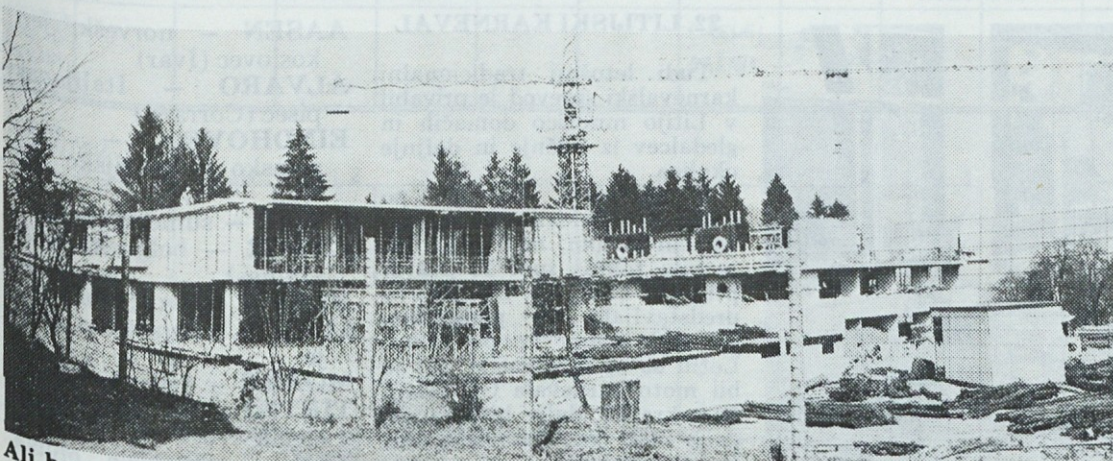


Na fotografiji je že vidna konstrukcija novega zdravstvenega doma.

2. 1979 sprejela sklep, da se nerazporejena sredstva presežkov v višini 3.496.000 dinarjev namenijo namensko za nabavo opreme za novi zdravstveni dom v Litiji in sicer za nabavo rentgena, ker je sedanji rentgenski aparat iztrošen. Občinska zdravstvena skupnost Litija je že sprejela finančni plan za leto 1979. V finančnem planu so zajeta tudi solidarnostna sredstva regionalne skupnosti in je zato

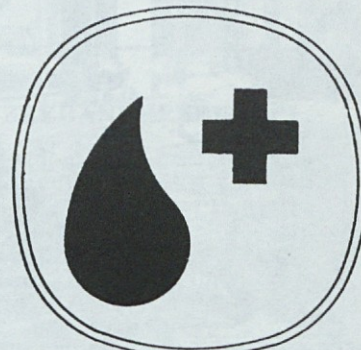
naloga izvajalcev in uporabnikov, da izdatki ne bodo po planu preseženi. V litijski občini so prispevne stopnje v primerjavi z drugimi občinami zelo visoke, zato so samoupravni organi tudi naše delovne organizacije sprejeli priporočilo družbeno političnim organom, da prispevne stopnje, ki bremenijo osebne dohodke, ne povečujejo.

F. L.



Ali bo novi zdravstveni dom v Litiji zgrajen in opremljen do novega leta?

ČLOVEK ČLOVEKU –
KRI ZA ŽIVLJENJE!



KARNEVAL 1979

V nedeljo, 25. februarja smo si, tako kot drugod po Sloveniji tudi v Litiji dali duška na 22. tradicionalnem litijskem karnevalu. Udeležilo se ga je okrog 25 skupin in nekaj

točka je bila namenjena obratnosti z birokracijo, v kolikšni meri je »uspela«, bodo pokazala prihodnja leta.

Povorka je ponovno pokazala neizčrpen vir ljudske domi-

Sam program karnevala je bil letošnje leto nekoliko okrnjen, saj zaradi adaptacije sindikalne dvorane ni bilo tradicionalnega karnevalskega plesa mask, s tem pa je bila tudi možnost za daljše bivanje obiskovalcev v Litiji v veliki meri zmanjšana.

Kljub vsemu prizadevanju in požrtvovalnosti organizatorja, so se pokazale nekatere »razpoke«, ob katerih se bo potrebno zamisliti, jih temeljito analizirati in poizkusiti »zakrpati« že do prihodnjega karnevala, če bomo hoteli, da bo ostal na višini kakršno si je pridobil, skozi vseh 22 let, v slovenskem prostoru. Izhajajoč iz tega, da je karneval osrednja turistična prireditev v naši občini, ki ni več domena samo Turističnega društva, temveč širše družbenopolitične skupnosti, je potrebno doseči večje sodelovanje, OZD, krajevne skupnosti, gostinstva, društev in drugih družbenih organizacij, v celotnem programu karnevala. OZD bi morale postati nosilec kvalitete karnevalske povorke, prav tako je treba okrepiti skupine iz krajevnih skupnosti in jih tudi materialno podpreti, če je to potrebno. Več bomo morali narediti na propagandi, ki mora privabiti še več obiskovalcev, saj smo na pragu Ljubljane, neizčrpnega vira možnih udeležencev karnevalske prireditve, in turistični ponudbi, ki naj bi dosegla, da bi se gostje prijetno počutili in preživeli dan v pravem karnevalskem vzdušju, ne pa samo prišli, pogledali in odšli. Turistično društvo bo moralo več vlagati v bodoče karnevale, pospešeno skrbeti za rast kvalitete karnevalske povorke, predvsem pa zagotavljati kvalitete zaključne točke, saj te že v veliki meri vplivajo na slabši ali boljši obisk na naslednjem karnevalu.

O teh in drugih pobudah je potrebno razmisliti v po-karnevalskih dneh in poiskati rešitve, ki bodo ob višji stopnji sodelovanja vseh zainteresiranih družbenih dejavnikov, zagotavljale nadaljnjo kvaliteto rast litijskega karnevala.

22. LITIJSKI KARNEVAL

Tudi letošnji tradicionalni karnevalski sprevod je privabil v Litijo množico domačih in gledalcev iz bližnje in daljnje okolice.

V letošnjem sprevodu po Litiji je sodelovalo 30 karnevalskih skupin, med njimi pa je bilo tokrat tudi 10 pravih ptujskih kurentov. Skupine so predstavljale vse pomembne dogodke doma in po svetu. Lotili so se birokracije, saj je bil moto karnevala OD-pisani BI-rokra-TI, dalje birokracije, dalje rasti cen, vodovoda, cest na slovenskem... in ne nazadnje tudi pomanjkanja ko-



ruze. Ne smemo pozabiti omeniti, da nas je obiskal tudi NLP z »neznano« posadko, v ringu pa se je zopet pojavil sam Mate Parlov.

Pravi snežni metež, ki je do bro uro spremljal sprevod, pa ni v ničemer skalil popoldanskega karnevalskega veselja.

Tudi tokrat gre vse priznanje litijskemu turističnemu društvu, k še številnejši udeležbi v prihodnjih letih pa vabimo tukajšnje krajevne skupnosti, delovne organizacije in društva. Seveda pa so vedno dobrodošle tudi karnevalske skupine iz drugih občin in krajev.

B. B.



Skupina naše delovne organizacije se je tudi udeležila pustnega karnevala

tisoč gledalcev. Vreme nam jo je nekoliko zagodlo.

V sprevodu po litijskih ulicah je sodelovalo več kot 25 skupin, ki so primerno našemljene »pripovedovale« o najzanimivejših dogodkih doma in po svetu. Pojavili so se tudi pravi ptujski kurenti, kar je bila še posebna poživitev karnevalske povorke. Zaključna

šljije, zaključna točka je bila tako kot vsa leta doslej enkrat bolj, enkrat manj uspešna, obiskovalci so napolnili ulice Litije v času mimohoda povorke, po zaključni točki pa so jih tudi hitro zapustili, verjetno tudi zato, ker nam je ponagajalo vreme, saj je »pozdravil« povorko pravi snežni metež.

Novice, novosti od vsepovsod

BAZEN Z ZDRAVILNO VODO V LITJI

V Litiji naj bi začeli graditi zimski bazen in še druge objekte, o čemer se bodo občani opredelili še letošnje jesen – z referendumom. Vsekakor v Litiji bazen zelo pogrešajo. Slišati pa je tudi, da bi gradili bazen z zdravilno vodo. A od kje dobiti tako vodo? Neki občan je oni dan sporočil na občino, da je pri vходу v

zapuščen rudnik na Sitarjevcu slučajno naletel na samotni izvir vode. Pozoren je postal na čudne mehurčke, ki so se dvigovali vse naokrog. Baj je v vodi precej urana. Vzorec vode so že poslali v analizo na inštitut Jožef Štefan v Ljubljani in zdaj nestrpno pričakujejo, kakšni bodo rezultati.



Pred vami, dragi reševalci, sta tokrat dve križanki. V prvi se skrivata ime in priimek francoskega pisatelja, duhovnika in zdravnika (1494 – 1553), v drugi pa misel, ki jo je on izrekel. Rešitvi dobite tako, da v mesta pod številkami vpišete ustrezne črke, ki jih dobite iz rešenih križank v poljih s številkami. Samo ti dve rešitvi (ime in priimek ter misel) pošljite na uredništvo Litijskega Predilca do nedelje, 15. aprila 1979.

UGANKARSKI SLOVARČEK

- AASEN – norveški jezikoslovec (Ivar)
- ALVARO – Italijanski pisec (Corrado)
- EINDHOVEN – nizozemsko industrijsko mesto.
- ENLIL – sumerski bog
- ENSOR – belgijski slikar (James)
- EZAV – oseba iz biblije
- LOFOTI – norveško otočje
- MOARE – svilena tkanina
- TIRTEJ – spartanski elegik
- ZEN – japonska oblika budizma

SESTAVIL B. V.	ITALIJAN, POKR. S SLOVENS. MANJŠINO	NAJVEČJA JUŽNO-AMERIŠKA REKA	ŽAUPEN, PRIJATELJ	ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE	GORAZD HITI	MESTO V SEVERNI ITALIJI	MESTO V UKRAJINSKI SSR	PRAŽNO-GLAVOST	REGISTER STALNEGA PREBIVALSTVA	LITIJSKI PREDILEC	ŽLAHTNI PLIN	FAITEK, DETE	OGLJIKOVODIK	SLOVENSKI SLIKAR (Fran)
STROJ ZA GAŠENJE OGNJA		2								DEL PRSTA				
NIZOŽEM. INDUSTRI. MESTO						6				OMAHILO, NARKOTIK				
ZNAMENJE ZA TONE					NOČNA PTICA					SABLJARICA STARA FRANCOŠKA GROFIJA				
MOŠKO IME				STRUPEN BOJNI PLIN	RIŽIKO NACISTIČNI ADMIRAL (Wilhelm)									
PRISMO-DICA					5		RUŠA SLOV. SLOVARNIK (Joža)				DŽILGIS ... ČUVAJKA			
ORODJE ZA MERJENJE LEŠA					METAHORFNA KAMENINA				3		AVT. OZNAKA ZA NIS ... FLEMING			15
NORVEŠKI JEZIKOSL. (Ivar)				12	4	NORVEŠKO OTOČJE			1		7	KEM. ELEH. KALIJ TV NAPOVED. (Olga)		
STANE SEVER			BRAZILSKI PISATELJ JUŽNOAMER. OROŽJE					8	POPRAVLJALEC UR					PIŠITE V LITIJSKI PREDILEC
BLODNJAK			11						OTOK V KIKLADIH	DALMATIN. ŽEN. IME STAROŽIDOVSKI KRALJ				GLAVNO MESTO GEORGIJE (ZDA)
OBČUTEK GUGANJA Z IZGUBO ZAVESTI							DEČEK NA DVORU DUHOV. VODJA V JOGI					AVTOMOB. OZNAKA HAKARŠKE		
POJAV NA VODI				PLAVAJOČA MOR. TRAVA BOLGARSKA LUKA					14		OKRAJ. ZA STAREJŠI NAELEK. DELEC			
OSEBA IZ BIBLIJE (Edom)			10		LEVI PRITOK REKE SARTHE (Francija)	LJUBKOV MOŠKO IME	RASTLINSKI STRUPI ASTATIJ				9		SOGLASNIK	
ELEMENT NOBELIJ			ITAL. PISEC (Corrado) AUTOM. KARAMBOL		13					K. MEČKO ORODJE			16	
UVOD (Lat.)										ALEŠ NOVAK PRITRDILNICA			ELEMENT DUŠIK VZKLIK	
SLOV. PESNIK IN JEZIKOSLOVEC (Urban)							DEVARNE NAGRADE ŠUMNIK	NEMČIJA FOSFOR		SOG-LASNIK	GORA V ŠVICI AVT. OZNAKA ITALIJE			
NEKDANJE ČETE V VZHODNI AFRIKI						PIRENEJ. DRŽAVA								

1. REŠITEV

IME	1	2	3	4	5	6	7	8
-----	---	---	---	---	---	---	---	---

PRIIMEK	9	10	11	12	13	14	15	16
---------	---	----	----	----	----	----	----	----

IZZREBANI REŠEVALCI

1. Bogdan Bučar - elektrodelaavnica
2. Bogdan Bučar - knjižnica
3. Mira Pavlica - knjigovodstvo OD
4. Rudi Zupan - gasilec
5. Lidija Skubic - spl. sektor

SESTAVIL B.V.	POREDEJ OTROK	TOKOMER	BOLEZEN ZARADI VDDORA IKER	SVILENA TKANINA	MNOŽINA	IGRALKA RAS	ANTIČNO IME ZA SPARTO	LATOVŠČINA	IZDELOVALEC PRVIH UR (Peter)	MESTO V PIEMONTU	RAZLIČNI ČRKI	UDAREC S SEKIRO	BELGIJSKI SLIKAR (James)	MESTO V KONGU
NEMŠKI PISATELJ (17. stol.)	35			28				33					27	
PREBOLEVNİK									34					30
SLIKARKA PLESTENJAK					SREDOZ. RASTLINA GRŠKI BOG VOJNE						GRŠKA ČRKA OJAVEVAL-SVETLOBE			
KOS POHIŠTVA						SUHERSKI BOG VKNJŽBA	18	22					ITALIJAN. LAMION KINE MATOGRAF	23
BRITANSKI EKONOMIST (William Henry)			19	20			21			SREDIŠČE GANE GL. MESTO KORZIKE				
JAPONSKI POLITIK HIROBUMI (1844-1909)				GLAVNI ŠTEVNIK					SREDIŠČE HOLDAVIJE MLEČNI IZDELEK		24		TUJE Ž. IME	NEKDANJI RUSKI VLADAR
ZA POLTON ZUŽANJI "C"				BRIKET FRANCOS. PISATELJ										
MESTO V EPIRU					CIMOSOV AUTO GRŠKI BOG LJUBEŽNI				PRIJETEN VONJ SOK, IZVAREK					
LITIJSKI PREDILEC	REMIJU PODOBNA IGRA	TLAKOHER S KOVINSK PERESOM	NEBOJEVNIK ZEMLJEVID								EL SADAT	GOSPOD (ANGLEŠKO) LESKOVAČ		
AFRIŠKA DRŽAVA		29					17	MILANSKA OPER. HIŠA NOČNE PTICE					36	PETAR RADMANOVIČ
IGRALEC ŠTERN						38	FRANCOS. REKA JAP. OBLIKA BUDIŽMA			31			FOSFOR IRSKI BRINOVEC	
STADION V BUDIMPEŠTI				RUSKI POLITIK PARLOV			37				32	GOBEC RADOVAN GRHIČASTA RASTLINA		
HAČATURJAN	39				SL. UMETN. ŽGODOVINAR PRODUKT GOŽDOV						ONA-SSIS			ÉUGENE IONESCO
SOMBOR			NOVA VRSTA RAJKO RAUFL								TUJE M. IME JUPANČIČ OTON			
SPARTANSKI ELEGIK	25					26	BERITE PREDILCA PIŠITE V PREDILCA	ČRKA "EN"			POLMER		ITALIJA KALIJ	
NASLOV							VETRAVI JOPIČ	A						5x50

2. REŠITEV

		17	18	19	20	21	22	23	24	25		26	27	
MISEL														
	28	29	30	31		32	33	34	35	36		37	38	39

Litijski Predilec izhaja enkrat mesečno. Urejuje uredniški odbor: Branko Bizjak (glavni in odgovorni urednik), Martina Kralj, Alojzija Vehovec, Niko Stamatovski, Marija Zore, Janez Tišler, Rafaela Mele, Meta Krnc in Matic Malenšek (urednik). List dobijo člani kolektiva in upokojenci brezplačno na dom. Tisk: TK Gorenjski tisk Kranj. Naklada 1700 izvodov.